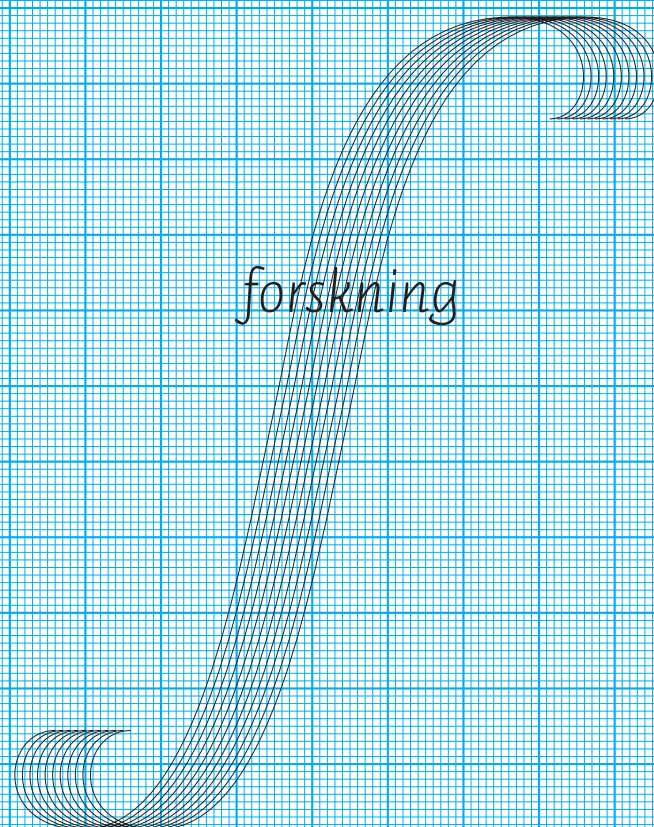

Biblioteksblad*et*

INTERVJUER:

Mikal Rohde, VD Schibstedts sök

Madeleine Rohlin, GD Nätuniversitet

**Beslut fattat om
Dieselverkstaden**

Kulturhuset i Bergsjön

- 3** Dieselverkstaden – kooperativt bibliotek på försök. Åsa Ekström
- 4** Ny generaldirektör inser bibliotekens pedagogiska betydelse. Jakob Harnesk
- 6** Biblioteken i valet 2006: Leif Pagrotsky och Matilda Ernkrans (s).
- 8** Internationell arkitekttävling ska ge Stockholmarna nytt stadsbibliotek. Henriette Zorn
- 9** Mer profiltjänster för Stockholms stadsbibliotek. Annina Rabe
- 10** Treårsrapport om de svenska forskningsbiblioteken. Henriette Zorn
- 12** Accesspengarna: Drygt 22,5 miljoner till biblioteken i första given. Annina Rabe
- 14** Forskning inom biblioteks- och informationsvetenskap. Jakob Harnesk
- 16** Allt om besvärliga låntagare. Åsa Ekström
- 20** Mikal Rohde, vd för Schibsted sök. Lars Iselid
- 22** Bibliometro. Åsa Ekström
- 26** Bergsjöns bibliotek. Carl-Magnus Höglund

Avdelningar

- 18** Eftertanke
- 24** Utblick
- 25** Inblick
- 30** Saxat
- 34** Vem är ...?
- 35** Besserwisser
- 36** Föreningsnytt
- 39** Kalendarium

FOTO: TORIEL EDENBORG

TURERNA KRING Dieselverkstaden i Nacka har varit många. Det förslag om att ta över driften av verksamheten som Dieselverkstadens personal lanserade i november förra året har åkt fram åter mellan kulturnämnd och fullmäktige. En het potatis som ingen egentligen ville ha på sin tallrik. Kulturnämnden ansåg i ett

första skede att det underlag till beslut som fanns var för tunt och bollade frågan vidare till fullmäktige som raskt såg till att kasta den tillbaka till nämnden. Där klubbades förslaget slutligen igenom. Dieselverkstadens personal får en egen låda på prov under ett år. Det är oklart på vilka premisser man i Nacka nu avhänder sig en omvittnat framgångsrik verksamhet som byggts upp med kommunala skattemedel och av en driftig personal. Beslutsunderlaget har inte precis blivit fylligare men den politiska pressen på de folkpartister som hotade stjäla den borgerliga konsensusen blev väl till sist för stor.

Det finns friskolor och nu finns det också ett fribibliotek. När det gäller friskolorna är det Skolverket som utövar tillsyn och granska kvaliteten. Men vem har tillsyn över fribiblioteket och granskar dess kvalitet? Och gör det ur brukarnas perspektiv? Är det samma kommun-gubbar och -gummor som fattat beslut om ett prövoår trots att man ansåg att beslutsunderlaget var för tunt, inte minst sett ur brukarnas perspektiv?

Nu kan Dieselverkstadens personal satsa hela sin omvittnade entusiasm och kreativitet och själva, utan krångliga och byråkratiska beslutsvägar bestämma om generösare öppettider och fler events som når en bredare publik än enbart låntagarna. Det finns ingenting som säger att det inte kan bli en framgång för alla inblandade. Men man kan ju för skojs skull tänka sig ett annat scenario eftersom det ju inte finns någon automatisk koppling mellan självbestämmande och generösare öppettider eller att personalkooperativ i sig skulle betyda ett bättre och större utbud etc.

Nacka kommuns beslut öppnar inte bara för möjligheter och utmaningar för Dieselverkstadens personal. Det ger också möjligheter för kommunens politiker och tjänstemän att satsa på övriga biblioteksenheter i Nacka och kanske ägna dem lite omsorg. Framför allt tror jag att man måste arbeta på att återupprätta ett förtroende som gått förlorat inte bara i denna den senaste av alla turer i Nacka. Den bild som förmedlats och som så sakta har vuxit fram gör att man då och då har dristat sig till att citera ur Shakespeares Hamlet: There is something rotten in the land of Nacka... Och det är inte Dieselverkstadens fel.

I förra numret av BBL skrev företrädare för moderaterna om hur de ser på bibliotekens framtid under vinjetten Biblioteken i valet 2006. Inte så mycket nytt under solen där precis. Under samma vinjett i detta nummer skriver Leif Pagrotsky och Matilda Ernkrans (s). Inte så mycket nytt där heller. Det blir mest konserverande retorik och valplakat och mindre analys och nytänkande. Forskningsbiblioteken tycks överhuvudtaget inte ingå i deras sinnevärld. Trist, men vid det här laget har man slutat att vänta på mer visionära och framtidsinriktade förslag. Man får vara glad att politikerna överhuvudtaget tar bladet från munnen i frågor som handlar om bibliotek. Alla bibliotek.

HENRIETTE ZORN

Tidskrift för Svensk Biblioteksforening

Postadress

Box 3127
103 62 Stockholm

Besöksadress

Saltmätargatan 3A
Svensk Biblioteksforening
Tel. 08-545 132 30
BBL Tel. 08-545 132 40
Fax 08-545 132 31

Svensk Biblioteksforenings hemsida

<http://www.biblioteksforeningen.org>

Prenumeration på BBL

För medlemmar i föreningen ingår BBL i medlemsavgiften, 350:- för enskild medlem (heltidsstuderande och pensionärer 175:-). Övriga betalar 500:- (Sverige), utanför Sverige, 600:-

Ansvarig utgivare

Chefredaktör

Henriette Zorn tel. 08-545 132 41
hz@bbl.biblioteksforeningen.org

I redaktionen

Åsa Ekström 08-545 132 43
asa@bbl.biblioteksforeningen.org
Annina Rabe 08-545 132 43
ar@bbl.biblioteksforeningen.org

Recensionsansvarig

Johannes Rudberg
johannes.rudberg@kb.se

Grafisk form: Paolo Sangregorio

Omslag: Paolo Sangregorio

Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera manus. För obeställt material ansvarar ej.

Annonser

Bo Eriksson,
Box 109, 133 22 Saltsjöbaden
tel. 08-717 43 57 eller 070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com
Moms/annonsskatt utgår ej!

Tryck

Tryckeri AB Federativ, Stockholm
ISSN: 0006-1867

Svensk Biblioteksforening är en ideell förening med uppgift att främja svenskt biblioteksväsen genom att utveckla effektiva samarbetsformer mellan bibliotek och genom att driva opinion i frågor av betydelse för biblioteks- och informationsområdet.

Denna tidning gick i tryck den 27 mars.

Den här tidskriften är
TS-kontrollerad.

Dieselverkstaden – kooperativt bibliotek på försök

Efter många turer har kulturnämnden i Nacka slutligen fattat beslut om att låta personalen vid Dieselverkstaden driva biblioteket på försök under ett år med start redan från april i år.

DET VAR I november 2005 det blev känt att personalen ville ta över verksamhetsdriften av biblioteket i Dieselverkstaden. Redan i december var ärendet uppe i kulturnämnden men beslutshandlingen flyttades därefter fram till mitten av februari. Då beslöt nämnden att avslå personalens begäran bland annat för att man ansåg att beslutsunderlaget var för tunt. Det saknades textbeskrivningar om konkreta fördelar för brukarna. Kulturnämnden skickade därefter ärendet vidare till högsta beslutsinstans, kommunfullmäktige. Men där stoppade kommunstyrelsen beslutsgången.

Lokaltidningen Nacka Värmdö Postens rubrik löd då "Ohelig allians bakom olagligt beslut". Det var Nackas stadsjurist som stod för den åsikten efter att Nackas politiker återmitterat ärendet till kulturnämnden.

– Under mina 14 år i kommunen har jag inte varit med om att man så tydligt går emot kommunallagen, säger Nackas stadsjurist Helena Meier.

Beslutet i kommunstyrelsen kan överklagas till länsrätten och eventuellt underkännas i domstol.

– Det kan ta ett halvår innan den processen är klar och fram till dess är beslutet giltigt.

Monica Brohede Tellström, som är folkpartiets representant i både kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, anser att ingen medvetet fattat ett olagligt beslut. Frågan om en privatisering av Dieselverkstadens bibliotek har däremot varit svår och inte tillräckligt förankrad och underbyggd.

– Det har gått lite för fort samtidigt som ärendet skötts en aning osmidigt. Det har inte funnits någon öppen diskussion. De

flesta politiker blev tagna på sängen strax innan jul när de via media fick reda på att personalen ville ta över verksamheten.

Men har inte kulturchefen Börje Sjölund yttrat något om Dieselverkstadens planer? Han bor ändå ihop med dess enhetschef.

– Just därför kanske. Det paret är väldigt måna om att allt ska gå den formella vägen, säger Monica Brohede Tellström.

Denna gång hann dock medierna före. Folkpartiet kritiserades för att splittra den borgerliga majoriteten i Nacka eftersom de gick emot det gemensamma borgerliga programmet. Där står bland annat att "anställda som önskar ta över verksamheten i egen regi ska bemötas positivt". Det var just folkpartisterna som kritiserade beslutsunderlaget för att vara för tunt.

Det finns fortfarande flera frågetecken. Bland annat är det oklart vad som gäller efter försöksåret. Blir det en traditionell offentlig upphandling då eller inte? Ingen i kommunen kan svara på den frågan i dag.

Vad var det då som fick kulturnämnden att plötsligt ändra sitt tidigare beslut och låta personalen driva biblioteket? Beslutsunderlaget hade visserligen kompletterats på några punkter – bland annat understryks att den ekonomiska föreningen har andra möjligheter som näringsidkare eftersom man inte hindras av kommunallagen – men i övrigt har ingen konkret förändring skett.

– Jag röstade nej eftersom jag inte ser poängen med att förändra en i dag mycket väl fungerande kommunal verksamhet. Men jag var nöjd med mötet som var väldigt bra. Det diskuterades intensivt men röstningen slutade med fördel 6–5 till förespråkarna, säger kulturnämndens andre vice ordförande Mat-

tias Qvarsell (s) som poängterar att det har funnits en stark press på att beslutet skulle klubbas igenom.

– Detta är bara början. Nu har denna moderatstyrda kommun ett konkret exempel när de under våren ser över finansieringsformerna av hela kultursektorn.

Ordförande i nämnden, Björn Carheden (fp) suckar lite på frågan om det är dags att börja tjäna pengar på biblioteken nu. Han är i alla fall nöjd med beslutet att låta personalen driva biblioteket på prov.

– Jag vill understryka att det är ett experiment och att det är en försöksverksamhet. Vi kan ju inte heller uttala oss så mycket om konsekvenserna om vi inte vågar pröva först. *Finns det för vissa politiker i Nacka ett slags egenvärde att driften av biblioteket privatiseras – oavsett hur? Det är lite oväntat att moderaterna vurmar så för ett "konsumalternativ" som finansieras med skattemedel.*

– Vi liberaler befinner oss väl mer sansat i mitten av ytterligheter, de eviga nej-sågarna (v) och ja-sågarna (m). Å andra sidan är det inte politikerna som drivit frågan denna gång. Det är ju personalens egen önskan att driva biblioteket vilket jag tycker man ska tillmötesgå.

En sak är i alla fall klar. Om Dieselverkstadens personal skulle knäa av arbetsbördan och misslyckas med att sköta biblioteksverksamheten är det i slutändan kommunens ansvar.

Dessutom torde det nu vara fritt fram för Nackas övriga biblioteksenheter att knoppa av sig från kommunen.

ÅSA EKSTRÖM

Ny generaldirektör inser bibliotekens pedagogiska betydelse

Jakob Harnesk intervjuar Madeleine Rohlin om bibliotekariens roll i den högre utbildningen.

– JAG SER BIBLIOTEKARIERNA som lärare, akademiska lärare.

Det säger Madeleine Rohlin, nyutträd generaldirektör för Nätuniversitetet. Eller rättare sagt Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning, som är det nya namnet.

Hennes företrädare, Mats Ericsson, gjorde sig känd i bibliotekssverige som en ivrig förespråkare för bibliotekens position. Många bibliotekarier har känt en viss oro över vad som kommer att hända i hans frånvaro. Så hur ser då Madeleine Rohlin, som tillträdde den 1 mars, på bibliotekens roll för den högre utbildningen, särskilt den som bedrivs på distans och via nätet?

– Om jag får börja i den vanliga undervisningen, som är förlagd till campus, så menar jag att biblioteken är en integrerad del av undervisningen och jag ser bibliotekarierna som lärare i undervisningen. När det gäller distansundervisningen så är det *ännu* viktigare. Just de studenterna behöver veta vad som finns inom biblioteket och bibliotekarierna kan stödja deras kunskapsutveckling.

Madeleine Rohlin är professor i odontologi och har fram till nu också varit prorektor vid Malmö högskola. Under vårt samtal framstår en del saker som mycket tydliga: hon brinner för studenter, hon brinner för undervisning. Lägg sedan till ingredienser som breddad rekrytering, ökad kvalitet och pedagogisk utveckling. Inte alltid så självklart för en forskare.

– Det är ett privilegium att få möta studenter, säger hon. Jag lär mig ju så oerhört mycket!

Madeleine Rohlin kommer själv från en studieovan miljö, växte upp på ett lantbruk i Flyinge i Skåne där man födde upp hästar. Hon säger själv att det har präglat henne mycket. Den akademiska karriären gick med

FOTO: JAKOB HARNESEK

– Den nya utbildnings- och examensstrukturen, alltså Bologna-processen, ger stora möjligheter för bibliotekspersonalen att bli delaktiga i att formulera lärandemålen, säger Madeleine Rohlin, nyutträd generaldirektör på Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning.

rekordfart, hon doktorerade som ung och blev tidigt professor.

Vad är då, enligt henne, det allra viktigaste för att studenterna ska få en bra biblioteksservice?

– Att de lär sig att söka det som för dem är ny kunskap och att de sedan förmår integrera den med redan befintlig kunskap. Men också att de lär sig att kunna bearbeta och tillämpa sina kunskaper. Jag tror att det här med tillämpning är något vi, både studenter och lärare, inte riktigt tar på allvar. För det är ju bara genom att bedöma hur studenterna tillämpar det de lärt sig som vi förstår om de har införlivat sin kunskap.

Söka, värdera, bearbeta information. Det låter nästan som den kända nionde paragrafen i högskoleförordningen, den som man kan sammanfatta i ordet "informationskompetens".

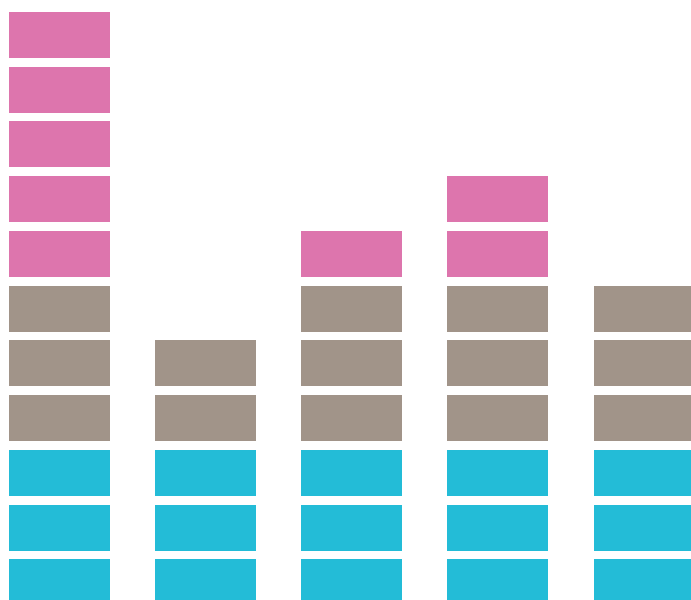
– Det är en väldigt bra paragraf. Men jag är inte så förtjust i ordet informationskompetens, fortsätter Madeleine Rohlin och förklarar sin kunskapsyn.

– Jag skiljer på orden information och kunskap. För mig blir det inte kunskap bara för att man har läst en vetenskaplig artikel och kan återge den ordagrant. Utan först när man kan visa att man har begripit det som står i texten och kan tillämpa det i den situation man befinner sig i.

Men den undersökning som Birgitta Hansson och Olle Rimsten gjorde för något år sedan, visade att det är mest biblioteken som lokalt på högskolorna driver frågan om "paragraf 9" och informationskompetensen. Lärarna lyser med sin frånvaro. Hur kan man ändra det?

– Först och främst tycker jag att den nya utbildnings- och examensstrukturen, alltså Bologna-processen, ger stora möjligheter för bibliotekspersonalen att bli delaktiga i att formulera målen. Alla sk lärandemål ska ju omformuleras. Rom byggdes inte på en dag men jag tycker att man kan vara tålmodig – men inte att man måste ha tålmod. Man får inte ge upp, men ibland känner jag att det går för sakta.

– Jag tror att det också har med lärarnas

Bibliotekstjänst

och kanske också bibliotekspersonalens syn på vad som är kunskap och hur studenterna utvecklar sin kunskap. Om man som lärare har en undervisningsmetod som består av föreläsningar, ja då funderar man inte särskilt mycket på hur studenterna ska söka mer kunskap. På Malmö högskola, där vi har bibliotekspersonal som är oerhört kompetenta pedagoger, medverkar man till exempel i den högskolepedagogiska grundkurs som ges för alla nya lärare.

Madeleine Rohlin betonar hur viktigt det är att inte ge upp, att inte vara försiktig, att banka hårt på dörren tills man insläppt. Kanske är bibliotekarier ibland alltför försiktiga, tror hon, men menar att det också finns en stor okunskap om vad de egentligen kan. För att ändra på det måste man "gifta ihop" lärare med bibliotekarier.

Vad är det då för slags kompetens som bibliotekarierna kan bidra med?

– De är ju mycket kompetenta, metodmässigt, i hur man söker och värderar information. Om man inte som student lär sig det i utbildningen kommer man aldrig att nalkas en databas eller en online-tidskrift. Det måste sitta i ryggmärgen. Men de kan också vara ett stort stöd när det gäller att formulera lärandemål. På myndigheten har vi redan fattat ett beslut om att tillsammans med

BIBSAM stödja biblioteken i deras arbete att formulera sådana mål genom att ta fram goda exempel.

– Däremot är jag inte så förtjust i de sk generiska målen, fortsätter hon. Det blir för allmänt. När man söker och värderar information så gör man det i en kontext.

Under vårt en och en halv timme långa samtal framträder en allt tydligare bild av vad Madeleine Rohlin vill. Hon betonar ständigt helheten där all personal vid högskolan bidrar till studenternas lärande. Hon betonar sammanhanget, att undervisning och lärande måste vara kopplat till verklighetsnära och relevanta situationer. Har man som hon levt sitt yrkesverksamma liv på en tandvårdshögskola där patienter är lika naturliga som studenter, präglas man av det. Och har man arbetat med studentcentrerad och problem-baserad undervisning sedan 1970-talet, ja då känns det inte som en läpparnas bekännelse.

– Jag tror inte det minsta på att det skulle finnas en risk att biblioteken konkurreras ut av sökmotorerna. Snarare tvärtom, eftersom komplexiteten ökar. Men det är inte biblioteken som byggnader jag menar utan den samlade kompetensen hos personalen. Bibliotek är inte någon liten tårtbit som kan tas bort, de är en förutsättning.

Var kommer folkbiblioteken in?

– De är oerhört viktiga. Många av Nätuniversitetets studenter använder ju folkbiblioteken liksom olika lärcentra. Men jag tror att det är stor variation när det gäller vilket samarbete man har med högskolebiblioteken. En tjänst som Jourhavande bibliotekarie är också mycket viktig – och uppenbarligen framgångsrik – för dessa studenter.

Den nya myndigheten kommer att förutom den IT-baserade distansundervisningen också att ansvara för frågor som rör breddad rekrytering, pedagogisk utveckling samt Bolognaprocessen. Alla dessa nya områden hänger ihop. Ska man lyckas bredda sin rekrytering kan man inte undervisa i gamla hjulspår, man måste också utveckla sin pedagogik. Bolognaarbetet är här ett gyllene tillfälle till förändring.

I den mån det funnits någon oro för att Nätuniversitetets byte av generaldirektör skulle innebära att biblioteksfrågorna halkade tillbaka, kan den nog avskrivas nu. När det gäller den nya myndigheten finns en genomgripande insikt om bibliotekens pedagogiska betydelse.

JAKOB HARNESK

Bibliotekskonsult och skribent i BBL

Leif Pagrotsky och Matilda Ernkrans (s): ”Vi vill diskutera bibliotekslagens framtid”

–Vår politik står i skarp kontrast mot de borgerligas. Vi tycker att bibliotek ska finnas i alla kommuner och vara avgiftsfria, skriver Leif Pagrotsky och Matilda Ernkrans.

SVERIGE ÄR EN läsande nation där barn och vuxna läser mer än i alla andra länder. Det har vi våra bibliotek att tacka för. Folk- och skolbiblioteken spelar en självklar roll för litteraturen och läsandet. De är en garant för ett varierat och kvalitativt utbud i ett samhälle med kommersiellt ofta likriktat medieutbud. Men biblioteken betyder även att kunskaperna och bildningen är tillgängliga för alla, fria från yttre påtryckningar och gratis för enskilda människor. Tillgängliga bibliotek gynnar demokratin, stärker yttrandefriheten och ger förutsättningar för att vi ska kunna tillägna oss våra mänskliga rättigheter.

Bibliotekslagen innebär att alla har möjligheten att besöka ett bibliotek i sin hemkommun. Genom lagen och inköpsstödet till biblioteken har förutsättningarna för barn och ungdomars tillgång till litteratur väsentligt förbättrats. Vi vet även att lagen uppskattas av många eftersom den har gett biblioteken nationell status. Samtidigt ser vi att alla kommuner inte lever upp till lagens anda.

Därför är vi intresserade av att diskutera bibliotekslagens framtid, dess möjligheter och begränsningar.

*

Men vi stödjer inte bara biblioteken. Vi har en samlad politik när det gäller insatser för litteraturen, läsandet och språket. Låt oss berätta om några av dessa insatser:

Varje år avsätts drygt 260 miljoner kronor i kulturbudgeten för litteratur, läsande och språk. Litteraturområdet har tillförts drygt 75 miljoner kronor under de senaste tio åren. Kommuner, förskolor, skolor, bibliotek, bokhandlare och ideella föreningar kan bland annat ansöka om statligt stöd för att främja läsning. Biblioteken får gratis tillgång till den litteratur som får statligt utgivningsstöd.

För några år sedan sänktes bokmomsen från 25 till 6 procent till en kostnad av en miljon kronor. Därefter har en markant ökning av både utbud och försäljning av böcker skett.

Mellan 2002 och 2007 satsar staten sju miljarder kronor på personalförstärkningar i förskola, skola och fritidshem som ger möjlighet att anställa flera lärare och skolbibliotekarier. Över 12 000 personer har anställts redan. Förskolan kommer att kunna öka sin personal med 6 000 personer. Mer personal möjliggör även mindre barngrupper och bättre pedagogisk vägledning.

Individuella utvecklingsplaner har införts i skolan så att eleverna bättre ska kunna nå målen. Läraryrkesexamenens ordning har förändrats så att tydligare krav ställs på lärarnas kunskaper i bland annat läs- och skrivinlärning.

Under 2005 och 2006 avsätts 100 miljoner kronor särskilt för att stärka kvaliteten i skolan och 225 miljoner kronor till skolor i utsatta områden. Pengarna ska bland annat användas till språkutveckling för elever med utländsk bakgrund, insatser för läsutveckling och användandet av skolbibliotek.

Myndigheten för skolutveckling arbetar också för att stärka skolbiblioteken. Myndig-

Kommentar Niclas Lindberg:

Bibliotekspolitik är för gullig!

heten har nyligen fått i uppdrag att bygga upp ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling. Under fem år kommer 10 000 lärare som undervisar i de lägre åldrarna att erbjudas kompetensutveckling.

Nyligen presenterade vi för första gången en samlad svensk språkpolitik med flera konkreta insatser för bland annat språkvård, utbildning och läsning. Bland annat utökas litteraturstödet så att serien Alla Tiders Klassiker på nytt kan ges ut i skolorna.

För att bredda bildningen i samhället ger vi årligen runt 2,6 miljarder kronor till landets studieförbund och folkhögskolor.

*

Mot denna politik finns de borgerliga partiernas alternativ. De vill öppna för avgifter på biblioteken. De vill ta bort bibliotekslagen som hävdar allas rätt till folkbibliotek och rätt till avgiftsfria lån och de riskerar därmed det allmänna biblioteksväsendet. De vill ge kommunerna rejäla möjligheter att rationalisera bort de "olönsamma biblioteken" eller åtminstone låta människor betala för boklånen. Enligt dem kan bibliotekslagen "vara ett hinder för förnyelse och mångfald på biblioteksområdet".

De borgerliga vill även återinföra entré på museerna och försämra folkbildningen genom att avveckla var tredje studiecirkel. Alla deras kulturpolitiska förslag tycks nämligen ha samma utgångspunkt: Bildningen ska inte vara fri och tillgänglig för alla.

Vår politik står i skarp kontrast mot de borgerligas. Vi tycker att bibliotek ska finnas i alla kommuner och vara avgiftsfria. Vi vill ha kvar fri entré på museerna. Vi anser att människor ska ha tillgång till kunskap och bildning utan att behöva betala för det.

LEIF PAGROTSKY,

utbildnings- och kulturminister (s)

MATILDA ERNKRANS,

ledamot i riksdagens kulturutskott (s)

BIBLIOTEKEN SKA främja läsning och kultur. Där brukar den politiska argumentationen kring biblioteken stanna. Men det är hög tid att hela bibliotekssystemets plats i lärandets infrastruktur tydliggörs. Moderaterna och Socialdemokraterna har i BBL presenterat varsin debattartikel kring biblioteken. Dessvärre lyfter ingen fram frågor om t ex invånarnas informationskompetens, nationella mål för en sammanhållen utbildnings- och bibliotekspolitik eller hur den digitala informationen ska samlas och tillgängliggöras.

Samhället har helt förändrats under de senaste åren. Antalet studerande på högskola och universitet har sedan andra världskriget ökat från 14 000 till 340 000, en ökning på 2430 %! Sedan 1990 har en fördubbling av antalet studenter skett. Sverige har därigenom etablerat sig som en kunskapsnation med en lärande befolkning. Under 1990-talet ökade användningen av folkbiblioteken med nära 20 procentenheter samtidigt som högskolebiblioteken växte i antal. Biblioteken som helhet fick hos den lärande befolkningen en allt viktigare roll, samtidigt som bibliotekens läsfrämjande- och uppsökande verksamhet trängdes undan av ekonomiska skäl. Denna dimension missas ofta i den politiska retoriken och debatten om biblioteken. Lika så att bibliotekspolitik inte *enbart* handlar om folkbiblioteken utan om hela bibliotekssystemet och dess betydelse för Sveriges utveckling och ekonomiska tillväxt.

Vi behöver politiker som lyfter fram bibliotekens roll i lärandet. Varken Moderaterna eller Socialdemokraterna berör den frågan.

Ingen nämner heller behovet av utökad biblioteksforskning eller tillgång till kvalificerad vidareutbildning för personalen på de offentligt finansierade biblioteken. Bibliotekspolitikerna är fortfarande fragmenterad och snudd på gullig och hukar inför stora frågor:

- En femtedel av grundskoleeleverna läser inte böcker på fritiden och studenterna inom den grundläggande utbildningen brister i förmågan att läsa och skriva.
- Vilken betydelse kan det ha att nära varannan av grundskolebarnen saknar rejält bemannade skolbibliotek?
- Vilken betydelse kan det ha att antalet biblioteksfilialer minskat med över 25 % sedan 1990?
- Vilken betydelse har det att bokbestånden på biblioteken sjunker och att utlånen minskar?
- Vilken betydelse har det att klyftorna i biblioteksanvändandet, bokläsandet och Internetanvändandet ökar?

Moderaterna säger sig vilja se över skollagen och socialdemokraterna uttalar att man är för en stark bibliotekslag. Jag har ett förslag. Låt oss enas om att bibliotekspolitikerna står inför stora utmaningar och att biblioteken har många viktiga funktioner att fylla. Låt oss också enas om att man kan tycka olika om bibliotekslagen men att det nu är hög tid att göra en grundlig utvärdering av den och hela bibliotekspolitikerna. Då får vi chans att lyfta på varje sten och lägga en ny stadig grund för biblioteken att stå på.

NICLAS LINDBERG,

Generalsekreterare Svensk Biblioteksförning

Internationell arkitekttävling ska ge Stockholmsmarna nytt stadsbibliotek

OM ALLT GÅR vägen, det vill säga om statsbyggnadsnämnden, marknämnden, fastighets- och saluhallsnämnden och kulturnämnden, ger klartecken är det inte omöjligt att Stockholmsmarna har ett nytt stadsbibliotek 2014 eller ännu hellre år 2013, lagom till 85-årsjubileet av Asplunds boktempel på Sveavägen. I tid sammanfaller det också med utbyggnadsplanerna av Odenplan station längs Citypendeln som beräknas vara klar 2011.

Efter "Stockholm växer – en förstudie till ett nytt stadsbibliotek" samt en fördjupad programstudie (se även BBL nr 7/2004) är man nu redo att ta steget in i nästa fas. Om nämnderna i mars godkänner det tjänsteutlåtande som rymmer programföresättningar och kostnadsförslag för ett nytt stadsbibliotek kan en stor öppen internationell arkitektutställning utlysas redan första maj i år. Sedan ser tidtabellen ut som följer:

- **1-2 juni** startkonferens i Stockholm för att ge intresserade arkitekter och andra möjlighet till information och till att bekanta sig med biblioteket och tävlingsområdet
- **sista september** slutdatum för tävlingen
- **okt-nov** utställning av samtliga förslag
- **mitten på december** ska fem förslag ha vaskats fram för vidare bedömning
- **slutet av mars 2007** ska det finnas ett förslag som det råder enighet kring och som är genomförbart inom ramen för de kostnadsramar som finns
- **2007-2009** planprocess och förprojektering
- **2008** kommunfullmäktige fattar beslut om detaljplan och genomförandebeslut för investering
- **2010** byggstart mot slutet av året
- **2013/2014** nytt bibliotek

Investeringskostnaderna har av projektgruppen uppskattats till 625-795 miljoner kronor. I den siffran ingår nybyggnad, ombyggnad av lamellhusen, renovering av Asplundshuset, markkostnader, evakueringskostnader m m.

Det område som arkitekterna världen över ska rita och berätta om avgränsas av Sveavägen, Odengatan, Gyldegatans västra gräns samt slänten längs Observatoriekullen. Ett

komlicerat område, och enligt bedömare, särdeles svårplanerat på grund av tomtens olika och skiftande förutsättningar. Vidare ska den nya biblioteksbyggnaden på något sätt kommunicera med eller kopplas samman med Odenplans station som kommer att ligga i nära anslutning. Detta ställer också nya krav på biblioteket.

De arkitekter som ger sig i kast med uppgiften får således lite att bita i. Enligt stadsarkitekten Per Kallstenius är det rent arkitektoniskt inget lätt projekt men också ett med enorma möjligheter. Och tävlingen ska resultera i något alldeles extra för det är inget hus vilket som helst man vill ha. Det ska vara en "arkitektonisk högklassig utbyggnad och en

Mer profiltjänster för Stockholms stadsbibliotek

sammanlagd biblioteksfunktion i världsklass" där Asplunds världsberömda huvudbibliotek ingår. Ett landmärke i klass med Guggenheimmuséet i Bilbao eller biblioteket i Seattle, för att ge några exempel på vad som förväntas. Enligt Karin Jonsson, statsledningskontoret och i projektgruppen för det nya stadsbiblioteket, förväntar man sig en byggnad så kraftfull att den kan föra en dialog med Asplunds byggnad. Kommande generationer ska i det nya stadsbiblioteket i Stockholm känna igen ett fotavtryck från 2000-talet.

Även politikerna är med på noterna, enligt projektgruppen. De vill ha något som är djärvt och synligt och enigheten är stor över partigränserna att ett nytt och större huvudbibliotek behövs.

Huvudbiblioteket har idag en publik yta på 3 700 kvadratmeter, att jämföra med Malmö stadsbibliotek som har 50 000 kvadratmeter eller Karlstad stadsbibliotek som har 5 000. Huvudbiblioteket på Sveavägen tar emot närmare 3 000 besökare dagligen, nästan lika många som Skansen. Biblioteket är inte bara för litet, det fyller inte de behov som finns idag på ett modernt och samtida bibliotek. I det nya stadsbiblioteket är de publika ytor planerade till 15 600 kvadratmeter.

Redan finns det de som har åsikter om planerna. "Var på er vakt vasastadsbor! – arkitekterna anfaller", är rubriken på Stefan Johanssons (chefsdraturg på Operan) syrliga kommentar på sin blogg <http://www.kultur.blogs.com/>.

HENRIETTE ZORN

FAKTA

Stadsbiblioteket	idag	2013/14
Yta (total):	13 931 kvm	24 265 kvm
Publik yta:	3 700 kvm	15 595 kvm
Böcker:	844 000	770 000
Tidskriftspren:	1 200	1 000
Tidningar pren:	200	180
Studieplatser:	250	590 (varav 465 med datorer)
Läsplatser:	10	395
Sittplatser:	50	215
Publika datorer:	30	555
Grupprum:	0	17
Aula:	1	2
Café:	0	1
Restaurang:	0	1

Från och med första april gör flera av Stockholms stadsbiblioteks enheter delar av sina inköp enligt färdiga profiler.

EFTER FÖRRA ÅRETS försök med profilköp på tre mindre stockholmsbibliotek (Hornstull, Årsta och Gröndal, se BBL nr 2/2005) utvidgar nu Stockholms stadsbibliotek försöket till att omfatta även större bibliotek. Från och med 1 april och ett år framåt gör enheterna Humaniora samt Natur & Samhälle delar av sina medieinköp via BTJ Profiltjänster.

Varför har man valt den lösningen?

– Vi tyckte att det vore intressant att prova hur det fungerar på ett större bibliotek också. Vi vill veta om det går att få snabbare leveranser och böcker som är helt färdiga när de kommer hit. Vi har tagit ut några signum, det gäller bara sådant som vi vet att vi ändå köper, säger Mia Gänge, som är ansvarig vid Stockholms stadsbibliotek.

Profilköp innebär att biblioteket tillsammans med Bibliotekstjänst lägger upp en individuell profil för urval och medieinköp. Bland annat tar man hänsyn till historiska parametrar, befolkningsstruktur och bibliotekets speciella inriktning. Målet för biblioteken är dels snabbare leveranser, dels att frigöra administrativ tid för annat mer utåtriktat arbete.

Helt okontroversiellt är systemet med profilköp inte. Bland annat anser många att det fräntar bibliotekarieryrket en av dess viktigaste funktioner: medieurval och inköp. På de första försöksbiblioteken i Stockholm var det flera i personalen som var kritiska. De tyckte bl a att de förlorade överblicken över bokutgivningen. "Stelbent", och "oflexibelt" var andra omdömen.

Den efterföljande utvärderingen visade dock att man från Stockholms stadsbiblio-

teks sida till stora delar var nöjd med försöket, även om det hade en del nybörjarskavanker och där några missar inte kunde undvikas. Några titlar "föll mellan stolarna". Samtidigt med bokhandeln i leveranserna uppnåddes inte till hundra procent, och att lägga ut så mycket som åttio procent av medieanslagen var på tok för mycket. Men nu har man lärt sig en del av de tidigare misstagen, säger Mia Gänge. På Enheterna Humaniora och Natur & Samhälle kommer mindre än en tredjedel av medieanslagen att användas till profilinköp. Någon exakt siffra är dock svår att komma fram till.

– Det varierar väldigt för varje signum men generellt kan man säga att det är betydligt mindre än hälften på varje. Periodican är t ex undantagen och vissa språk köps av andra. Vi var ganska ense om att det här skulle gälla nya svenska böcker och inte periodica. Var och en som är ansvarig för ett visst signum har full frihet att tala om vad de inte tycker att man skall ta in.

Att personalen skulle förlora överblick över utgivningen inom sina respektive ämnen är heller inget som Mia Gänge oroar sig över.

– Nej, jag tror inte det är någon fara här. Vi inhämtar ju kunskaperna på så många sätt. Det enda jag är orolig för är att inte tekniken skall fungera – vi har en del problem med Book-IT. Men annars skall det bli intressant att se hur fort böckerna kommer och hur väl iordninggjorda de är. Är vi inte nöjda så är det ju bara att säga upp det. Vi har ju många andra leverantörer också.

ANNINA RABE

Treårsrapport om de svenska forskningsbiblioteken

Tidigare trender bekräftas

Det elektroniska beståndet vid landets universitets- och högskolebibliotek har växt explosionsartat de senaste åren. Under 2004 var antalet nedladdade dokument 1,5 miljoner fler än antalet utlån. Studenterna har blivit fler, verksamheten växer i takt med nya uppgifter men personalen minskar. Det och lite till visar KB/BIBSAM:s treårsrapport om de svenska forskningsbiblioteken.

SEDAN ETT PAR ÅR TILLBAKA har det stått klart att de svenska universitets- och högskolebiblioteken håller på att byta skepnad. De elektroniska resurserna står allt mer i centrum och blir allt viktigare för de studenter, forskare, lärare och andra som kan räknas till bibliotekens användare. Den bilden stärks av KB/BIBSAM:s treårsrapport som bygger på jämförande siffror för perioden 2002-2004. I den digitala världen motsvaras lån av antal nedladdningar. 2004 gjordes närmare 12 miljoner nedladdningar av e-böcker, e-tidskrifter, artiklar och dokument ur databaser. Det är mellan tummen och pekfinger. För alltså är många leverantörer av digital information dåliga på att mäta användningen och ta fram statistik. Mer säkert är siffran för antalet lokala lån (utlån från egna samlingar direkt till låntagare) som 2004 på landets universitets- och högskolebibliotek totalt uppgick till närmare 10,5 miljoner.

Biblioteket som traditionell utlåningsstation för böcker lever och har hälsan alltjämt även om allt med e- och IT-prefix mer och mer tycks ta över, inte bara i siffror utan även i analysen och beskrivningen av det svenska forskningsbiblioteket.

Man kan konstatera att under den aktuella perioden ökade de fysiska besöken. Även antalet utlån (lokala lån) ökade (med ca 27 %). I rapporten skriver man att låneverksamheten på universitets- och högskolebiblioteken har kännetecknats av stora ökningar som fortsatt varje år och att det inte finns något som tyder på en avmattning.

Även de tryckta samlingarna på universitets- och högskolebiblioteken ökade – med närmare 4 %. Nyförvärven av antal tryckta titlar ökade också något på universitetsbiblioteken mellan 2002 och 2004 men minskade på högskolebiblioteken. Det förklaras med att man efter en uppbyggnadsfas av samlingarna på 1990-talet och en bit in på 2000-talet nu håller igen eller inte har samma behov av nyförvärv. Totalt sett minskar nyförvärven i tryckt form vilket också avspeglar sig i forskjutningar i förvärvskostnaderna. Universitets- och högskolebibliotekens förvärvskostnader för tryckt material minskade med närmare 23 % mellan 2002 och 2004. Förvärvskostnaderna för elektroniska resurser ökade under samma period med 35 %. Över hälften (55 %) av de totala förvärvskostnaderna gick 2004 till elektroniska informationsresurser. Det lär inte se annorlunda ut idag.

De elektroniska tidskrifterna (som under den aktuella perioden ökade i antal med 32 %) har mer eller mindre konkurrerat ut sina pappersmotsvarigheter. Redan för några år sedan bestod mer än hälften av periodicasamlingarna i svenska forskningsbibliotek av digitala publikationer – 2004 utgjorde de drygt 71 % på universitets- och högskolebiblioteken (andelen tryckt periodica utgjorde alltså 29 % samma år). Genom att ansluta sig till centrala licensavtal får de enskilda biblioteken tillgång till betydligt fler elektroniska resurser än vad de skulle ha råd med på egen hand. Trenden tycks vara att man säger upp prenumerationer på de tryckta tidskrifterna när man får tillgång till motsvarande titlar i

elektronisk form. Lägg därtill Open Access-publikationer och annan fritt tillgänglig information samt det faktum att det blivit lättare att själv söka och hitta relevant information också genom självservice på distans, så ser man också en av orsakerna till att de kostsamma fjärrlånen (lånen mellan bibliotek) blir allt färre. Åtminstone på universitetsbiblioteken har dessa minskat betydligt.

Rapporten har sammanställts av Christina Jönsson Adrial, förste handläggare vid BIBSAM. Utifrån underlaget lyfter hon fram tre linjer i de svenska forskningsbibliotekens utveckling:

1) En utveckling där biblioteken tar på sig allt fler uppgifter inom moderorganisationen. Som exempel kan nämnas publicering av det egna lärosätets avhandlingar, examensarbeten etc, och utveckling av pedagogisk verksamhet. Även Open Access-rörelsen hör dit.

2) Övergången från tryckt till digitalt lagrad information. Där talar ju siffrorna i statistik- en sitt tydliga språk.

3) Utvecklingen av biblioteket som studieplats. Ett behov som har ökat och som man försöker möta i form av fler sittplatser och grupprum, fler publika datorer och fler möjligheter till Internetuppkopplingar. Inte minst i de nybyggda forskningsbiblioteken, där man från start har haft möjlighet att påverka, har man vinnlagt sig om att utforma biblioteket som en studenternas arbetsplats.

Rapporten ger allmänt en ganska ljus bild av tillståndet på de svenska forskningsbiblioteken. Tyngdpunkten är lagd på att redovisa, inte analysera eller problematisera. Några saker kan man dock ställa sig frågande inför. Uppenbarligen har universitets- och högskolebibliotekens målgrupp fördubblats under de senaste femton åren. Tillväxten av stu-

denter har varit hög men stannade av på en oförändrad nivå mellan 2003 och 2004. 2004 minskade antalet anställda för första gången sedan 1990-talet. 2002 gick det i genomsnitt 204 studenter, forskare etc på en biblioteksanställd, 2004 hade antalet ökat till 215 studenter, forskare etc på en biblioteksanställd (på universiteten och högskolorna). Mindre personal, fler studenter och en strid ström nya uppgifter och roller – är det en trend som pekar mot att man i fråga om personalresurser inte kommer att räcka till framöver? Har man på grund av besparingar inte återbesatt tjänster? Eller har den ökande tillgängligheten – genom att fler bibliotekstjänster är nätbaserade vilket ökar möjligheterna till självservice – så till den grad effektiviserat verksamheten? Det hade varit intressant att få den situationen belyst åtminstone i någon rad.

E-revolutionen i all ära, den har ju ändå varit på gång ett par år nu. Intressant att notera är att utbyggnaden av högskoleväsendet har inneburit en markant ökning av så kallade icke-traditionella studenter, dvs sådana som

börjat studera efter 25 års ålder eller som studerar på deltid. Närmare hälften av alla högskolestudenter är icke-traditionella. Även gruppen distansstuderande har ökat enligt rapporten, från 16,2 % läsåret 2002/2003 till 19,3 % läsåret 2003/2004. Ökningen förklaras med tillkomsten av Nätuniversitetet.

Det problematiseras visserligen inte, men en antydning till problem anar man också i det avsnitt av rapporten som tar upp måluppfyllelsen i 1 kap. 9 § av högskolelagen avseende studenternas informationskompetens. I *Someone else's job*, en rapport som Birgitta Hansson och Olle Rimsten sammanställde på initiativ av KB/BIBSAM (recenserad i BBL nr 10/2005), kartlades hur lagen uppfylldes vid landets lärosäten. Tillämpas lagen på ett sätt som gör att studenterna lämnar högskolan med förmågan att göra självständiga och kritiska bedömningar? Kan de urskilja, formulera och lösa problem? Kan de söka och kritiskt värdera kunskap på vetenskaplig nivå?

Biblioteken har axlat ett stort och frivilligt påtaget ansvar. 2004 deltog cirka 110 000 personer i bibliotekens formella och lärarledda undervisning (i bl a att söka, värdera och referera information), vilket är nästan var tredje helårsstudent. Men samverkan med lärare och pedagogiska diskussioner/strategier från lärosätenas ledning har det tydligen inte funnits i någon större omfattning. Och vems är jobbet eller ansvaret? Den frågan kvarstår. Ingenstans står att det är bibliotekens. Alldeles säkert borde det vara utbildningarnas ansvar. Men utredarna menar att en samverkan mellan lärare och bibliotekarier är avgörande för att nå målet med informationskompetenta studenter och med tanke på e- och IT-explosionen och med tanke på att kunskapsinhämtningen i allt större utsträckning sker via nätet, är det inte bara rimligt utan också nödvändigt.

HENRIETTE ZORN

NÅGRA SIFFROR UR STATISTIKEN

(UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEBIBLIOTEK TILLSAMMANS):

	2002	2004	
Antal biblioteksanställda:	1 767	1 714	↓
Bestånd, tryckt:	23,6 milj	24,5 milj	↑
Nyförvärv, tryckt:	373 031	357 934	↓
e-böcker:	50 700	477 600	↑
Periodica, tryckt:	93 938	72 893	↓
Periodica, e- :	138 474	182 311	↑
Utlån:	8,2 milj	10,5 milj	↑
Fjärrutlån:	407 634	369 108	↓
Fjärrinlån:	250 948	217 992	↓
Sittplatser (totalt):	22 236	23 495	↑
Datorer:	3 185	4 205	↑
(inkl uppkopplingsmöjl.)			
Databaser:	3 500	4 000	↑
Besök/år:	20,1 milj	21,6 milj	↑
Besök/dag:	66 000	71 000	↑

Specialbiblioteken i siffror:

	2002	2004	
Antal biblioteksanställda:	235	224	↓
Bestånd, tryckt:	ca 2,8 milj	ca 2,9 milj	↑
Nyförvärv, tryckt:	41 057	48 780	↓
Periodica, tryckt:	16 242	13 215	↓
Periodica, e- :	21 197	26 361	↑
Utlån:	201 508	228 802	↑
Fjärrutlån:	29 164	28 026	↓
Fjärrinlån:	13 901	14 187	↑
Besök: I genomsnitt 1075 besök/dag (samt specialbibl) år 2004.			

Kungl. biblioteket i siffror

	2002	2004	
Antal biblioteksanställda:	259	257	↓
Bestånd, tryckt:	ca 3,8 milj	ca 4 milj	↑
Nyförvärv, tryckt:	74 046	82 116	↓
Periodica, tryckt:	19 077	15 843	↓
Periodica, e- :	2 912	3 874	↑
Utlån:	130 846	137 313	↑
Fjärrutlån:	10 708	9 568	↓
Fjärrinlån:	4 047	3 472	↓
Besök/dag: I genomsnitt 700 personer			

FAKTA

Kungl biblioteket ska vart tredje år lämna in en rapport till regeringen med en analys över utvecklingen vid de vetenskapliga biblioteken. Statistiken i treårsrapporten omfattar 70 bibliotek och har tagits fram i samarbete mellan KB/BIBSAM och Statistiska centralbyrån. Men även annan dokumentation har använts som underlag, t ex Högskoleverkets statistik samt resultat av utredningar och kartläggningar som genomförts och finansierats av KB/BIBSAM.

Kännetecknande för de bibliotek som ingår i statistiken är att de är allmänt tillgängliga, har som primär uppgift att betjäna högre utbildning och/eller forskning och att de till någon del är statligt finansierade.

I rapporten har biblioteken delats upp i nationalbibliotek (1 st), universitetsbibliotek (15 st), högskolebibliotek (23 st) och specialbibliotek (31 st). Tyngdpunkten i materialet ligger på universitets- och högskolebibliotek.

Svenska forskningsbibliotek
Treårsrapport 2002–2004
Christina Jönsson Adrial
Kungl biblioteket/BIBSAM

Accesspengarna: Drygt 22,5 miljoner till biblioteken i första given

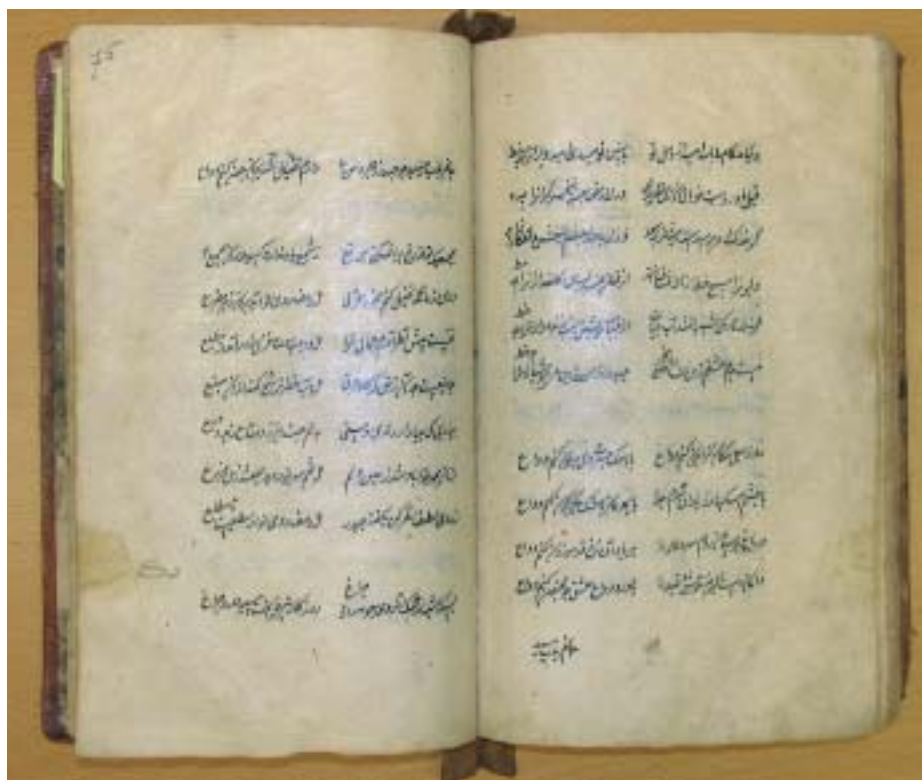
KB vinnare bland sökande inom biblioteksområdet

GRATTIS TILL UMEÅ universitetsbibliotek som får hjälp med att hantera sin nyförvärvade orientalska samling. I förra numret av BBL skrev vi om några av de projekt som ansökt om att få del av de så kallade Accesspengarna. Det handlar om 250 miljoner kronor som Kulturrådet har att fördela för att arbetslösa kulturarbetare ska kunna anställas i projekt som syftar till att bevara och arkivera kulturarvet. Nu är pengarna fördelade i den första omgången och av dem har sammanlagt 22 560 000 kronor gått till olika biblioteksprojekt. De ansökningar som gällde biblioteksområdet uppgick till närmare 32,7 miljoner kronor. Biblioteksområdet fick alltså drygt tio miljoner mindre än vad man hade ansökt om. Den 15 mars var sista dagen för nästa söktillfälle. Potten som fördelades då var betydligt mindre, endast 20 miljoner kronor.

Mest pengar i biblioteksvärlden har Kungliga biblioteket fått: 9,6 miljoner kronor för bland annat digitalisering av svenska klassiker och arbete med öppna samlingar. Stockholms universitetsbibliotek fick knappt 1,1 miljoner kronor för synliggörande av svenskt humanistiskt naturvetenskapligt bokligt kulturarv.

Bland folkbiblioteken märks Norrköpings stadsbibliotek som fått 700 000 kronor för katalogisering av äldresamlingar. Det samarbetsprojekt, som vi skrev om i förra numret av BBL, mellan Växjö, Västerås och Skara för digitalisering och katalogisering av äldre samlingar (bl a skillingtryck) fick också de 350 000 kronor som man sökt.

Största delen av Accesspengarna gick till musei- och kulturmiljöområdet. Det fick sammanlagt 122 miljoner kronor, 54 % av den totala summan. Arkivområdet fick 36 miljoner, vilket är 16 % av de 250 miljonerna, därefter kommer biblioteksområdet med nästan 23 miljoner, alltså 10 % av Accesspengarna. Övriga områden som fick ta del av pengarna

Accesspengarna kan sökas för katalogisering av bl a äldresamlingar. Bilden visar en orientalisk handskrift från handskriftsmagasinet vid Uppsala universitetsbibliotek.

var bl a scenkonstområdet och hembygdsrörelsen. Mest pengar fick Riksarkivet, med totalt 16 miljoner kronor, följt av Kungliga biblioteket med 9,6 miljoner.

Just nu pågår utannonseringen av de olika tjänsterna. Enligt Karin Jortfelt på Kungliga biblioteket "väller ansökningarna in", men i skrivande stund har ansökningstiden ännu inte gått ut och man har inte påbörjat några anställningsintervjuer. På KB är man inte förvånad över den stora mängden pengar, säger hon, och man förväntar sig att få mer vid nästa söktillfälle.

Alla är inte lika positiva till dessa regeringsmiljoner. I DIK-forum 3:06 efterlyser förbundsordförande Karin Åström Iko mer långsiktiga kulturpolitiska visioner. Enligt

DIK borde de 250 miljonerna i stället ha gått direkt till musei- och kulturarvssektorn vilket hade inneburit permanenta anställningar i stället för tillfälliga sådana. DIK menar att risken alltid är stor att åtgärdssatsningar av detta slag tränger undan arbetstillfällen som annars hade uppkommit. Förbundet utlovar därför att bevaka Accessinsatserna extra noga.

ANNINA RABE

FOTO: OLLE LÄVEMARK

BOKOMATEN®

En ny form av biblioteksservice

Ökar utlåningen och når nya lånegrupper genom placering i t.ex. köpcentrum, bostadsområden, sporthallar, buss- och tågstationer

Ger omedelbar service till områden som saknar bibliotek

Erbjuder lån- och återlämningservice 24 timmar om dygnet

Integreras med bibliotekets IT-system

Exempel på installationer av Bokomaten

MEDIAMATEN™

En ny produkt som automatiserar hanteringen av film- och musikmedia

Laddas med media och hanterar både utlåning och återlämning

Integreras med IT-system för uppföljning

Förhindrar effektivt stölder av media

**Kontakta DISTEC AB för mer information om
BOKOMATEN och MEDIAMATEN**

Telefon: 08 732 00 07 E-post: info@distec.se

www.distec.se

Forskningen inom biblioteks- och informationsvetenskap

Större än man tror – men tränger den igenom?

Vad sysslar forskningen inom biblioteks- och informationsvetenskap med? Var bedrivs den? Hur många forskare disputerar och når forskningen ut till biblioteken? Jakob Harnesk har undersökt läget vid utbildningarna.

EFTER EN TRÖG start verkar det nu ha lossnat för den svenska forskningen inom biblioteks- och informationsvetenskap (B&I).

Bibliotekshögskolan (BHS) vid Högskolan i Borås är utan tvekan den största forskningsorganisationen, men även vid universiteten i Lund, Uppsala och Umeå bedrivs forskning.

– Tidigare producerades det ungefär en doktorsavhandling per år, säger Lars Höglund, som är professor vid BHS och ansvarig för forskningen. Forskningskapaciteten har ökat och fler områden har tillkommit. Antalet doktorander är fler och vi kan se fram emot två, kanske tre, avhandlingar per år under de närmaste åren.

Sedan 1999 är BHS-institutionen i Borås sammanslagen med B&I-institutionen vid Göteborgs universitet vilket ger ökad styrka. Där finns i dag 5 professorer, 15 disputerade lärare/forskare samt ett 30-tal doktorander. Den totala budgeten för forskning och forskarutbildning uppgick 2005 till 15 miljoner kronor. Forskningen i Borås/Göteborg bedrivs enligt fyra huvudområden:

- Bibliotek och kulturpolitik
- Informationssökning och informationsanvändning
- Information Sharing och Kunskapsorganisation
- Information Management

Helena Francke är en av doktoranderna i Borås:

– Min forskning handlar om vetenskapliga tidskrifter, framför allt Open Access-tidskrifter, ur ett kunskapsorganisatoriskt perspektiv, berättar hon. Jag försöker undersöka saker som dokumentstrukturer och metadata samt hur dessa förändras vid övergången

FOTO: FREDRIK ABBE MO

Vid BHS-institutionen i Borås, sammanslagen med B&I-institutionen i Göteborg, finns i dag 5 professorer, 15 disputerade lärare/forskare samt ett 30-tal doktorander.

från tryckt till elektroniskt format. I första hand studerar jag sådana OA-tidskrifter som ges ut av mindre utgivare. I förlängningen är det ju också naturligtvis intressant att studera hur detta påverkar biblioteken.

En doktorand i Borås undervisar vanligen på 20 % av sin tid men i Helenas fall har undervisningen ersatts av redaktörsskapet för tidskriften *Human IT*.

Men allt är inte problemfritt. Forskningsmedel saknas.

– Under hela min forskarkarriär har jag aldrig upplevt det som så besvärligt. Alla sektorsmedel är indragna och ska nu, teoretiskt sett, finnas inom Vetenskapsrådet, men vårt ämne har ingen representant i dess ämnesråd. Det innebär att B&I-ämnet ligger sämre

till än de flesta andra, menar Lars Höglund. Sannolikheten för att få en ansökan beviljad ligger nästan på tombolanivå.

Vid BHS ger man också ut tre tidskrifter av forskningskaraktär: Förutom *Human IT* också *Svensk biblioteksforskning* och *Nordisk kulturpolitisk tidskrift*. Åtminstone de första två av dessa är helt fritt tillgängliga på nätet medan den sistnämnda bara delvis kan läsas fritt.

Vid Umeå universitet återfinns den ende professorn utanför Borås/Göteborg, nämligen Olle Persson. Utöver Olle Persson finns två disputerade lärare/forskare och två doktorander i Umeå. Han håller med om att finansieringen är ett problem men tror att den också kan bero på för svaga internationella

kontakter. Endast en handfull av de aktiva forskarna är aktiva även internationellt.

– En annan orsak är ordet bibliotek, fortsätter Olle Persson.

– Det tenderar att dra till sig dem som är intresserade av de mjuka aspekterna av det här området. Men vid Umeå universitet finns tretton olika utbildningar som har "information" i namnet. Områden som datavetenskap och lingvistik har mycket att tillföra, och i en värld där texten och ordet får allt större betydelse borde det gå att bilda starka forskningsallianser.

En forskare som försöker att skapa just starka allianser är Borås-professorn Dianne Sonnenwald. Hon har tagit initiativ till en omfattande ansökan till Vetenskapsrådet där Högskolan i Borås anger att man vill starta ett nytt forskningscentrum kallat Center for Collaborative Innovation och där man ska studera hur man arbetar i nästa generations Internet. Det sökta beloppet uppgår till 100 miljoner kronor, fördelat på tio år.

På internationell nivå finns också den nordisk-baltiska forskarskolan NORSLIS, som finansieras via NordForsk. Man erbjuder exempelvis vissa forskarkurser samt företag "road-shows" med intressanta seminarier. Men det kanske allra viktigaste är att det ger de aktiva doktoranderna tillgång till ett internationellt nätverk. Totalt listar NORSLIS 175 doktorander varav Finland bidrar med flest, 51 stycken. Därefter följer Sverige (39) och Litauen (33).

På Institutionen för ABM i Uppsala finns fyra doktorander. En av dessa, Ulrika Kjellman, kommer enligt planerna att disputeras senare i höst, vilket i så fall innebär den första disputationen utanför Borås/Göteborg.

– Hennes avhandling tar upp bildindexering, berättar prefekten Kerstin Rydbeck.

– Forskningen hos oss har främst en humanistisk profil med inriktning på kunskapsorganisation, folkbildning och folkbibliotek.

På BIVIL i Lund finns två aktiva forskarstuderande.

– Framför allt är det användarstudier vi riktat in oss på, berättar Olof Sundin, som ansvarar för det högre seminariet.

– Vi har en aktiv verksamhet, även om vi förstas skulle önska oss finansiering för ytterligare ett par doktorander. Vi har också nyligen fått pengar för ett projekt om "Vetenskap i interaktion" där vi ska studera nya kommunikationsmönster genom bl a bloggar och webb-gemenskaper. Vi ska göra en förstudie och vår förhoppning är att vi kan utveckla detta forskningsområde framöver.

Den nya B&I-utbildningen i Växjö (start

2003) har av naturliga skäl ännu inte kommit igång med någon forskarutbildning. Enstaka forskningsprojekt bedrivs dock, bl a ett där Brigitte Kühne som är gästlärare i Växjö, studerar bibliotekariens identitet mellan organisation och yrke. I den görs ett försök att belysa hur identiteten förändrats när utbildningen utvecklats från yrkesutbildning till en akademisk studiegång.

Men när forskningen ut till biblioteken? Läser man det som produceras, förändrar det arbetssätten och ökar den allmänna kunskapsmassan på fältet?

– Jag tror inte särskilt mycket av resultaten når ut till biblioteken. Ändå är ju mycket av det som görs tillämpningsnära och ganska jordnära, och handlar till exempel bildindexering, eller SAB ur ett genusperspektiv. Joachim Hanssons diskursanalys borde läsas av fler, säger Olle Persson.

– Det finns mycket att göra när det gäller forskningens genomslag hos biblioteken, trots föreläsningar av våra forskare, utskick och utgivning av tre tidskrifter. Vi har diskuterat att ge ut ett Newsletter. Men detta är samtidigt ett generellt problem, som är välkänt inom hela den samhällsvetenskapliga och humanistiska sektorn. Forskning som är relevant för professioner har svårt att tränga ut. Det kan bero på att forskningen kan vara tidskrävande att ta till sig, samtidigt som man inte kan garantera några framgångsresultat.

JAKOB HARNESK

Bibliotekskonsult och skribent i BBL

LÄNKAR:

NORSLIS: <http://www.norslis.net/norslisstart.html>
Forskningstidskrifter från BHS:
<http://www.hb.se/bhs/BoIforskning/publikationer.htm>

ÄNTLIGEN!
Liten behändig
bokvagn för
både låntagare
och biblioteks-
personall!
Besök vår
hemsida!

www.innorent.se
Arkitektur Design Inredningar
Tel. 046-524 41

SJÄLVBETJÄNINGS- TERMINALER från CODECO

MARK 3
Terminal för utlån
och återlämning.
Fristående
placering i
bibliotekslokal.

MARK 4
Återlämningsterminal
För fast placering i
– bibliotekslokal
– lobby
– i vägg mot gata
medger 24 timmars
återlämningservice.

**PLASTFODRAL TILL CD-
DVD-VIDEO-CDROM
från
Sund Sound**
Platsbesparande
Streckkod & larm på mediet
Anpassade för användning i
självbetjäningsterminaler

Codeco Sverige AB
Teknikringen 8
583 30 Linköping
Telefon 013-23 99 50
Fax 013-23 99 55
Webb www.codeco.se

exLIBRIS
KVALITET • DESIGN • FUNKTION

2000-talets bibliotekshyllor

Med denna smakfulla, flexibla och lätta hylla kan Du sätta personlig touch på inredningen.

Biketjänst
Biblioteksinredningar
Box 30, 340 30 Vislanda
T: 0472-300 36 E: info@biketjanst.se
F: 0472-344 59 W: www.biketjanst.se

Allt om besvärliga låntagare

Varför kan vissa låntagare inte lämna igen böcker i tid eller hämta ut böcker de reserverat?
Varför gör man understrykningar i böcker som inte är ens egna? Svaren finns i studien *Jag kan ju gott leva med att bli avstängd* som gjorts vid Umeå universitetsbibliotek (UUB).

DET FINNS HYFSAT med forskning i Sverige kring biblioteksvanor men desto mindre om ovanorna. Skälet kan tyda på ett visst ointresse eller att det kanske anses oviktigt. Å andra sidan är det ett faktum att svin och skadegörelse kostar biblioteken stora summor varje år.

– Visst kan det vara så att en saknad bok efter ett halvår kan återfinnas inom bibliotekets väggar, t ex på fel hylla. Det finns även en stor grupp som på grund av slarv eller glömska inte återlämnar böcker i tid. Men det finns även en grupp medvetet besvärliga låntagare. De kalkylerar med att de kommer att straffas på ett eller annat sätt och ändå fortsätter, säger Maud Lindström, bibliotekarie vid stadsbiblioteket i Umeå.

Under sin studietid i Biblioteks- och informationsvetenskap vid Umeå Universitet beslöt hon att i sin D-uppsats fokusera på de besvärliga låntagarna. Under kvällar då hon arbetade som biblioteksvakt på universitetsbiblioteket kunde hon studera problemet på närmare håll. Men sekretessbestämmelserna hindrade henne att ta kontakt med de försumliga låntagarna. Det var genom vänner och bekanta som hon lyckades träffa fyra låntagare som var villiga att berätta om sina regelbrott.

– Det var en medvetet liten grupp studenter som jag valde att djupintervjua. Men de är bra representanter för gruppen besvärliga låntagare på universitetsbiblioteket.

”De fyras gäng” bestod av en jurist, en civilekonom, en humanist och en doktorand. Samtliga har en obekymrad attityd till krav, avstängningar och förseningsavgifter även om de lovar att de ska bättra sig. En av de fyra berättar att hon snabbt lånade sin systers och vännernas lånekort när hon själv blev avstängd.

– De här besvärliga låntagarna lever i nuet och tycks sakna förståelse för framtiden.

Även om det är ens nära eller kära som drabbas.

En bibliotekarie vid UUB intygar att skotsamma låntagare ibland drabbas eftersom deras mindre skotsamma kamrater inte bryr sig om att återlämna böcker i tid – även om kamraterna står som låntagare. Studenterna lever även under stress med tentor och betyg och det händer att man medvetet håller på en bok för att andra inte ska få tillgång till den inför sluttentan. När det gäller understrykningar i böcker ges rationella förklaringar som att ”det underlättar eftersom det ger en vink om vad andra studenter ansett vara viktigt”. Samtidigt medger man att man inte skulle drömma om att göra understrykningar i den studentlitteratur som man själv köpt och har stående hemma i bokhyllan.

Vid universitetsbiblioteket i Umeå har man inget system med avgifter förutom om böcker förkommit eller förstörts. Sedan i augusti 2004 har Göteborgs universitetsbibliotek däremot haft ett system med förseningsavgifter.

– Det har rent konkret inneburit bättre snurr på kursböckerna, säger överbibliotekarie Agneta Olsson.

Vad skulle då dessa ”snåla och fattiga” studenter i Umeå göra om det infördes ett bötesystem liknande det som Göteborg, Lund och Karlstad universitetsbibliotek har – uppemot tio kronor per dag i avgift för en sent återlämnad bok? En av de fyra konstaterar bara att låntagarna skulle bete sig olika beroende på de olika ekonomiska möjligheterna.

– Vissa saker i livet tar vi för givet och därmed riskerar vi att överutnyttja dem; t ex allmansrätten och biblioteket. Jag tror att vi måste börja tidigt att informera, redan när barnen är väldigt små, konstaterar Maud Lindström.

En av de fyra berättade öppenhjärtigt om hur hon som åttaåring flyttade från en ort till en annan i Sverige. Även ett antal biblioteks-

böcker följde med i flytten. De har än i dag inte återlämnats. ”Ingen har ens ifrågasatt varför jag inte har gjort det.” Samtidigt understryker hon att biblioteket i hemkommunen inte skulle gå med på något sådant i dag eftersom den har så dålig ekonomi. Hon reflekterar dock inte över varför kommunen kan tänkas ha dålig ekonomi...

De besvärliga låntagarna strävar trots allt efter samarbete, bland annat efterlyser de enklare lösningar för att enkelt tacka nej till reserverade böcker. Dessutom vill de ha en påminnelse om att lånetiden lider mot sitt slut för att lättare återlämna böcker i tid. Flera bibliotek i landet, både folkbibliotek och universitetsbibliotek, har ett sådant system där man skickar en övertidsvarning via e-post. Alla låntagare som har en e-postadress erbjuds tillgång till tjänsten. Stadsbiblioteket i Karlstad införde systemet för några månader sedan. Enligt bibliotekschefen Kerstin Hed fungerar det väldigt bra även om det är för tidigt att redovisa några konkreta ekonomiska vinster – ännu.

– Det är en succé marknadsföringsmässigt. Överlag är folk väldigt positiva till övertidsvarningen och ser det som en bra service. Jag använder mig själv av tjänsten.

Slutsatsen i studien är att Umeå universitetsbibliotek bör satsa på en större informationskampanj till låntagarna. Framför allt behöver man oftare informera om vilka låne-regler som gäller.

– Det var en förvånande stor brist på kunskap om reglerna bland låntagarna. Reglerna kan nog aldrig upprepas för många gånger – både muntligt och genom det tryckta ordet.

Går det överhuvudtaget att få problemlåntagare att bli mönsterlåntagare?

– Det kanske bara är i den bästa av världar som böcker återlämnas i tid, tror bibliotekarien Maud Lindström.

ÅSA EKSTRÖM

ILLUSTRATION: WIMPEY-ILLUSTRATIONS.COM

S. 143-145

Center (JIDC) at Abu Ghraib called these detainees "ghost detainees." On at least one of "ghost detainees" (6-8) for moved around within the facility to a visiting International Committee (ICRC) program. This manner of contravenes any Doctrine, and international law. (ANNEX 53)

34. Following riots, escapes, and shootings, the command reported to the 320th MP Battalion that there is a data gap in the information and data needed to evaluate the situation. Second, each investigation of detainee deaths is to be done to correct the problems and implement the recommendations as was ordered by BG Karpinski, nor was there any command emphasis to ensure these deficiencies were corrected.

a. (U) 4 June 03- This escape was mentioned in the 15-6 Investigation covering the 13 June 03 escape, and shootings of detainees at the 320th MP Battalion). However, no investigation or information was provided to the investigation team. (ANNEX 51)

b. (U) 15-6 Investigation covering the 13 June 03 escape, and shootings of detainees at the 320th MP Battalion). However, no investigation or information was provided to the investigation team. (ANNEX 51)

(U) SGM, Operations SGM, 320th MP Battalion, that a detainee of Engagement (ID) and General Principles of the Geneva Convention were briefed at guard mount and shift change at Abu Ghraib. r, none of our witnesses, nor personal observations, support his contention. I find that person was not a credible witness. (S 45-80, and the Personal Observations Investigation Team)

al interviewees insisted that the MP and Abu Ghraib (BCCF) received regular basics of detainee operations; however, unable to produce any verifying sign-in rosters, or soldiers who can

Eftertanke Nick Jones Biblioteken – ett tredje rum!?

FOTO: LINDA HENRIKSSON

BIBLIOTEKSFORSKAREN Wayne Wiegand har i en kort genomlysning av de amerikanska bibliotekens historia beskrivit bibliotekarieyrket som en profession som konsekvent och nästan systematiskt bortsett från en obalans i makt och kunskap som finns i samhället och som på ett förödande sätt exkluderat personer från fullt deltagande. En annan biblioteksforskare vid namn Michael Harris har beskrivit biblioteket som en symbolisk representation av finkultur som legitimerar den rådande ordningen. Hur kan då jag som arbetar på folkbiblioteket undvika att bli en av de "organiska intellektuella"? Det vill säga en av dem som inte har etablerat en kritisk distans till det politiska systemet utan istället är "ett" med den för tillfället mest inflytelserika ideologin. Det har sagts att dessa intellektuella upprätthåller en sorts "sanktionerad okunskap". Därigenom kan man ignorera den okunskap som gör det rådande förhållandet möjligt, som inte ser något behov av att försöka förstå det man sedan tidigare inte har någon kunskap om.

Alla de stora problemen i vår tid handlar på ett eller annat sätt om gränser och den ordning de skapar i åtskiljandet av likt och olik, folk och få, oss själva och de Andra etc. Idéhistorikern Michael Azar konstaterar att inklusionen inte klarar sig utan exklusionen, insidan inte utan utsidan, det samma inte utan det andra, identiteten inte utan skillnaden, renheten inte utan orenheten. Jag tror att folkbiblioteket skulle kunna utmana dessa gränser och söka de (gräns)överskridande upplevelserna – att biblioteket kunde vara ett rum för gränslösa samtal. Ett rum att resa i om man så vill. Den franske filosofen Jacques Rancière har gett ut en ovanlig reseskildring. Hans resor går inte till avlägsna länder. Han reser till platser "vid sidan av den upptrampade stigen eller vid tunnelbanans slut".

Alby, Fittja och Vårby Gård, områden som jag arbetat i, tror jag är sådana länder vid tunnelbanans slut – månggetniska miljonprogramsländer med en hel del grå betong. Liksom Harry Martinson gjorde någonstans i Flandern har även jag upptäckt att jordens gråaste delar kan vara de som ger mest om de filtreras genom känsliga ögon. Men då måste man blicka bortom den rådande, tydliga och fasta kunskapen.

Jag är övertygad om att varje mänsklig situation måste tas som en helhet. Den får inte reduceras till allmängiltighet. Forskaren José Luis Ramírez påpekar att mänskliga situationer alltid är unika. Att standardisera mänskliga handlingar eller situationer är att förtingliga människor. Alltför ofta talar man om människan (den genomsnittliga) och inte om människor. Ett privilegium som de dominerande grupperna har är att de kan låtsas att måttstocken som allt och alla tvingas mäta sig mot inte är kulturellt eller historiskt specifikt. Normerna är i förhållande till ras, kön, religion och sexuell läggning fullkomligt neutrala och universella. Men eftersom detta är fel och eftersom det finns faktiska olikheter finns det också grupper och individer som kommer att ha väldigt svårt att leva upp till de dominerande gruppernas krav och normer. Föreställningen om en allmängiltig universell mänsklighet gör det möjligt att ignorera det faktum att den privilegierade gruppen är en social grupp bland flera. Med andra ord: genom att göra sig blind för olikheter kan man upprätthålla en kulturell dominans. Om och när man lyckats rasera den dominerande kulturens anspråk på allmängiltighet och avslöjar den som en kultur bland andra kan man på allvar börja samtal om hur man kan arbeta för ett rättvisare samhälle.

Jag tror på samtalet som en positiv (mot)kraft i arbetet mot de förenklade indel-

ningarna och slutna sanningarna. Men vad är ett samtal? Samtalet eller dialogen, som det beskrivs av filosofen Hans-Georg Gadamer, infinner sig inte då kunskap överförs från en bildad till en obildad. Ett samtal blir det först när kunskapens mening och betydelse klargörs ömsesidigt i en process. Värderingar, åsikter och föreställningar möts och provas. Förståelse är något som utvecklas dialogiskt mellan subjekten, inte hos var och en för sig. Individens tolkningar och bilder av världen kommer alltid och ofrånkomligen att vara historiskt konstituerade och laddade med traditionens praktiker och tankemönster. Men tillsammans kan man möjliggöra att egna och andras begränsningar överskrids.

Enighet behöver varken vara utgångspunkten eller målet för ett samtal. En strävan efter enighet leder lätt till att människor utsluts ur samtalet och om vi söker efter det enhetligt gemensamma, som en förutsättning eller som ett slutmål, kommer processen inte att innebära någon förändring av det ursprungliga perspektivet. Samtalet måste också kunna rymma olika sätt att tala. Idag ges det självsäkra konfrontationsinriktade talet företräde framför det prövande utforskande eller försonande talet. De normativa, dominerande gruppernas uttryck gynnas. Utgångspunkterna måste vara sådana att man kan delta i samtalet utifrån sina egna förutsättningar. I det samtal som jag lovordar tvingas jag att ställas inför skillnader i förståelse, behov och erfarenheter som jag inte nödvändigtvis identifierar mig med, men som med en ömsesidig prövning kan utgöra grund för förändring i åsikter och föreställningar. I ett sådant samtal betraktas olikheter i erfarenheter och perspektiv som en tillgång istället för klyftor som måste övervinnas. Ett erkännande av olikhet är en förutsättning för att vi ska ha en offentlighet och ett offentligt samtal. Ett offentligt samtal

som i förhållande till många frågor är obefintligt idag då det är så få perspektiv och erfarenheter som får komma till tals. Om bara en kunskap eller en berättelse, gång efter annan, ges utrymme, repeteras och reproduceras omöjliggörs överskridande samtal.

Ett erkännande av olikheter, komplikationer, motstridigheter och olika erfarenheter är en förutsättning för det utvecklande samtal som måste komma till stånd för att bryta rörelsen mot allt större klyftor i samhället. En strävan bort från det förment allmängiltiga är nödvändigt för ett samhälle som vill innefatta en pluralism av erfarenheter och som inte utesluter, kränker eller negligerar det från normen avvikande. Filosofen Alain Badiou menar att kunskap är det som överförs, repeteras och som ägnar sig åt det som redan är. Det bör man skilja från det verkliga och sanna. Då är sanningen, såsom Badiou beskriver det, inte ett slutet objekt utan en process där sanning är något eftersträvanvärt som uppstår i en situation där man bryter repetitionen genom att introducera och inkludera något nytt. Dessa, ibland chansartade, oförutsägbara och oberäknliga situationer kallar Badiou för "en händelse". Jag lockas av dessa tankar då de tycks betona handlingsutrymme och vikten av att hitta nya kreativa sätt att bryta oreflekterad repetition. Om man ser inklusion som ett rum, exklusion som ett annat rum så skulle jag önska att folkbiblioteket här fann en roll som ett "tredje rum". Tredje rummet eller sfären är för den postkoloniala teoretikern Homi K. Bhabha just ett försök att beskriva tillfällena, "en händelse" (?), då fixerade betydelser öppnas upp och osäkras och där nya betydelser och förståelser har möjlighet att etableras.

NICK JONES

Enhetschef, Vårby bibliotek, Huddinge kommun

Effektiv datafångst för alla områden...

FBC-3860 med USB kabel 1.135:-
Med på/av larmenhet 2.110:-

BSR-100 streckkodsläsare med
USB kabel 1.200:-

MBC-6890 Sladdlös med USB anslutning 5.110:-

FBC-6860 med USB kabel 1.310:-

iTherm™ 280 Kvittoskrivare 3.380:-

MSR210U 3-spårs magnetkortsläsare
med USB anslutning 635:-

IT3800LR-12 med USB kabel 1.820:-

Etiketter med eller utan larm för böcker, tidskrifter, CD och DVD begär offert

**Samtliga priser är exkl. moms fritt vårt lager.
Beställ direkt i vår nya e-butik**

Telefon 0171-469420
www.phf.se
info@phf.se

Mikal Rohde, vd för Schibsted sök:

”Vi är intresserade av att indexera bibliotekens digitala material”

Google byggde andra generationens sökverktyg, men vi har tredje generationens, säger Mikal Rohde, vd för Schibsted sök, företaget bakom den norska sök-tjänsten Sesam.no som ska lanseras i en svensk version till sommaren. Lars Iselid träffade Mikal Rohde på huvudkontoret i Oslo. Från Sesams sida är man inte ointresserade av att liksom Google indexera bibliotekens digitala material.

FOTO: LARS ISELID

Nu kommer vi, Sverige!, säger en optimistisk Mikal Rohde, vd för Schibsted sök.

– HELT KLART ÄR det ett tufft jobb vi har framför oss, men vi tror att vi ska klara det, säger Mikal Rohde som har stor tilltro till den nordiska sökmarknaden.

Olyckskorparna har redan stirrat sig blind på Schibsteds fjärde kvartalsrapport 2005 som visar att Sesam ger en förlust på 33 miljoner kronor, men Mikal Rohde verkar inte det minsta orolig.

– Vi har förbrukat närmare 60 miljoner kronor, men vi har 120 miljoner kronor till på oss innan vi måste bli lönsamma. I Norge räknar vi med att bli det i slutet av 2007 och i Sverige året därpå. Vi är just i startgroparna med att bygga upp verksamheten i Sverige.

En koll på Sesam.se, vars adress har köpts upp inför Sverige-lanseringen, visar att det inte är taget ur luften.

För att klara de högt uppsatta målen har man anlitat företaget Fast Search and Transfer för att sköta tekniken. Fast Search and

Transfer är mest känt som skapare av Alltheweb.com, en av mycket få Internetsökmotorer utanför USA som konkurrerat med de stora sökmotorerna. Alltheweb.com såldes för ett par år sedan till Overture som i sin tur köptes av Yahoo.

Sedan dess har Fast Search and Transfer varit mycket framgångsrikt när det gäller sk Enterprise Search, det vill säga sökmotorteknik för webbplatser och intranät. Företagets sökmotorteknik finns på ett otal webbplatser – som tex Careerbuilder.com, IBM.com, Dell.com, Firstgov.gov, LexisNexis.com – vilket säger en del om den kunskap som finns i Fast-komplexet.

Schibsted sök ägs som namnet antyder av den nordiska mediejätten Schibsted, i Sverige mest känt som ägare av Aftonbladet och Svenska Dagbladet. Genom Aftonbladet äger man Blocket.se och Hitta.se.

Genom att Schibsted äger norska Retrie-

ver som i sin tur äger Mediearkivet i Sverige och Atekst i Norge, har Sesam bra förutsättningar för nyhetssökning och tillgång till de tidningar i fulltext som används i Sesams nyhetssök. Mediearkivet sitter bl a på fulltexten till Aftonbladet, Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten, medan fulltexten till Dagens Nyheter och Expressen ägs av Press-Text.

– Vi har via Atekst tillgång till 19 av de största tidningarna i Norge. 20% av fulltexten från den tryckta versionen har vi lagt ut sökbar via Sesam.no. Den tjänsten är vi ensamma om på marknaden, berättar Mikal Rohde.

Sesams störste konkurrent, om vi bortser från Google, är Eniro som å andra sidan har Google som sökmotorindex. Eniro äger Kvasir, Sol, Findexa och DinPris i Norge och i Sverige äger man bland annat Gulasidorna.se och Passagen. Och vem står bakom Eniros nyhetssök? Jo, Retriever som i sin tur ägs av

Schibsted(!). Det är inte alltid lätt att hålla reda på ägarförhållandena.

Sesams två ess i ärmén är tillgången till nyhetsinnehållet via Mediearkivet och samarbetet med Fast search and transfer när det gäller tekniken. Men tekniken kommer inte bara från Norge. Bildsökningen i Sesam står svenska Picsearch för.

När det gäller innehåll samarbetar man med Nordens största bildbyrå Scanpix som har ett bildarkiv omfattande tio miljoner bilder. Man förhandlar nu om möjligheter att lägga ut delar av dessa bilder sökbara via Sesam och gratis för användaren. Till saken hör också att Schibsted är delägare i Scanpix.

Men hur ska ni locka över användarna från Google?

– Mentalt är naturligtvis Google nummer ett, men vi kan den norska marknaden och har närheten. Därför tror vi att vi kan erbjuda en bättre sökmotor än de nuvarande, svarar Mikal Rohde.

– Vi gick ut och frågade norrmännen om de ville ha en ny sökmotor och det ville de. På den vägen är det.

Och den svenska sökmarknaden?

– Vi ska bli den bästa tjänsten för svenskt sök men också ge utblickar med internationellt innehåll. Det är mycket viktigt för oss att det blir en svensk tjänst. Vi vill bygga upp allt i Sverige men inte som Eniro som bygger allt i Sverige och kopierar det till Norge. Vi har grundtekniken från Fast, men utöver det blir allt svenskt. Vi vill alltså inte ha en norsk lösning i Sverige. Vi har startat ett Sverige-kontor där 15–20 personer beräknas jobba vid årets slut.

Det låter som stora planer?

– Det är inte bara planer. Det är en realitet, säger Mikal Rohde och ler och jag tänker att så stor optimism för den nordiska sökmarknadens potential har jag aldrig tidigare sett någon visa. Plötsligt känns det som jag slängs 6–7 år bakåt i tiden då allt tycktes vara möjligt i termer av vad som kan vara lönsamt på Internet, till och med försäljning av kläder och skor. Mikal Rohde fortsätter med rasande fart:

– Vi är väldigt intresserade av att indexera det som finns digitalt på biblioteken.

Ni vill alltså som Google fria till biblioteken?

– Det kan hända om det skulle innebära något spännande, säger Mikal Rohde och pekar på allt digitalt material som finns på Norges nationalbibliotek i Oslo och särskilt på depån i Mo i Rana.

– Vi vill även indexera offentlig information som är en riktig röra. Vi planerar också att ge oss in på TV-sök. Innan sommaren ska vi lansera världens bästa mobilsök tillsam-

mans med Fast. Allt som finns tillgängligt via Sesam ska också vara tillgängligt via mobilsök. Vidare hoppas vi också att vi får tillgång till resterande 80 % av Ateksts innehåll, men då måste användarna betala för det. Om du t ex är skolelev och ska skriva en uppsats och vill ha tillgång till Atekst kanske man får betala 30 spänn via SMS.

– En egen bloggsökning för norska bloggar har vi också. Vi indexerar även internationella bloggar.

Men hur ska kalaset finansieras på längre sikt?

– Kontextuella klickannonser, säger Mikal Rohde.

Så kallar han de sponsrade länkar som ska finnas i resultatlistan.

– Och vi är inte som Google främmande för att ta betalt för delar av vårt innehåll. Vi har heller inte porr i vår sökmotor, påpekar han.

– Vi har lagt in en parameter som sorterar bort sådant. Genom att vi tagit ställning mot porr har vi också fått en bra position på marknaden. Vi vill kunna bli godkända av norska skolverket bland annat.

Jag ställer en avslutande fråga om man i Sesam.no integrerat den språkteknik som Fast arbetar med? Då syftar jag främst på lemmatisering där tex verb bryts ned till grundformer, synonymkontroll, kontroll av ord med flera betydelser (polysemer och homonymer).

– Det är helt rätt. Vi använder nästan alla specialfunktioner som Fast har utvecklat.

Mikal Rohde pratar om tekniker för att föra över tal till text, lokal sökning, personalisering, IP-TV, att blanda bloggar med annat material, spel. Listan kan göras längre men efter en timmes samtal förstår jag att han inte ser några gränser för framtiden. Jag nyper mig i skinnet och konstaterar att det är 2006 och inte 1999. Det känns ganska skönt.

LARS ISELID

Umeå universitet

Seelig åter ett separat bolag

BTJ:s styrelse har förändrat sin bolagsstruktur genom att bryta ut Seelig till ett fristående bolag (se även BBL nr 2/2006). I syfte att separera mellanhand och återförsäljare har man i själva verket bildat två separata bolag: BTJ Sverige och Seelig. Från 1 mars agerar bolagen fristående från varandra. Ny vd för Seelig är Sven Sjölin, tidigare ansvarig för BTJ:s affärsområde Media.

Sophie Persson kvarstår som vd för BTJ Sverige och det som i dagsläget kallas BTJ Group. Om Bolagsverket godkänner namnändringarna är tanken den att BTJ Group AB ska vara namnet på moderbolaget som i sin tur äger BTJ Sverige AB, det finska bolaget BTJ Kirjastopalvelu Oy, det danska bolaget BTJ Danmark A/s och Seelig AB, det vill säga allt det som tidigare gick under paraplynamnet BTJ Nordic AB.

BTJ Sverige AB kommer att bli det legala namnet. Utåt mot kunder och samarbetspartners heter man BTJ eller Bibliotekstjänst.

När man väl har fått ordning på strukturen och alla namnändringar är väl frågan närmast vad som kommer att hända med Seelig som, inte oväntat, gick med förlust 2005. Det har glunkats om försäljning, men vem vill köpa sorgebarnet som varit en visa i branschen i långt över ett decennium, huvudsakligen på grund av att man haft sådana svårigheter att få grossistverksamheten att fungera?

Hela BTJ:s svenska verksamhet gick förra året med en förlust på 3,5 miljoner kronor på s k EBIT-nivå (EBIT står för earnings before interest and tax, dvs resultat före avskrivningar och skatt). Från BTJ:s sida säger man att, sett till delarna ser det däremot bättre ut: På biblioteksmarknaden (t ex BURK-sök och Bibliografisk service) går man med vinst och även Prenumerationsservice går bra.

HZ

FAKTA

I Seelig ingår grossistrelaterade verksamheter: Bokgrossist (svensk och utländsk), logistiktjänster (butik- och Internetbokhandelslogistik), distribution, relaterad inköps- och förlagsverksamhet.

I BTJ Sverige ingår: Mediaförsäljning till bibliotek, informationstjänster, BTJ Prenumerationsservice, BTJ Bokhandel och BTJ Förlag.

Vill du annonsera i Biblioteksbladet?

Ring eller mejla Bo Eriksson!
08-717 43 57 | 070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com

Bibliotek mitt i rusningen

I Madrid satsar man på att sprida litteraturen genom små bemanade bibliotek på tunnelbanestationerna, s k Bibliometro – i Sverige satsar man på bokomater. – Bibliometro är definitivt ett strå vassare, säger bibliotekschefen i Norrtälje.

DET VAR I samband med 400-årsjubileet av *Don Quijote* förra året som Bibliometro presenterades som en av de viktigaste nysatsningarna på litteraturen. Bibliometro är ett led i en kampanj som syftar till att få fler spanjorer att låna fler böcker på biblioteken samtidigt som det även stimulerar till läsning i tunnelbanan. På fem tunnelbanestationer i Madrid huserar fyra hyfsat små bibliotek i lokaler på runt 20 kvadratmeter. Under våren ska man öppna ytterligare tre Bibliometro för resenärerna. De har placerats på stationer där många resenärer passerar och som är s k stationsknutpunkter. I dessa minibibliotek finns plats för utlåningsdisk, två personaldatorer, två informationsdatorer och cirka 3 000 böcker. Öppettiderna är generösa: det är öppet varje dag mellan 14–20. På plats finns även två bibliotekarier som betjänar besökarna som kan välja bland 500–700 titlar som finns i flera exemplar. Det är framför allt skönlitteratur, i första hand skriven av spanska och latinamerikanska författare. Lånetiden är 15 dagar med möjlighet att låna om ytterligare en period. Återlämning sker i boxar i lånemodulen och på biblioteken. Responsen har varit positiv och många anser att det är det bästa som hänt sedan rökförbudet infördes i tunnelbanan. Det har varit en strid ström av besökare som lånar böcker.

– Vi självgoda svenskar slår oss så lätt för bröstet. Men vad är bokomater jämfört med Bibliometro?, frågar sig Kerstin Ericsson, bibliotekschef i Norrtälje.

Hon är en flitig Spanienbesökare efter att som ung studentska ha bott ett år i landet. I unga år drömde hon om att utbilda sig till språklärare. Men det var bibliotekarie hon blev och i dag besöker hon sina kollegor i Spanien. Hon anser att ett liknande tunnel-

banebibliotek borde få plats även i ett land som Sverige.

– Bättre bibliotek och bättre bibliotekarier är inte detsamma som inga bibliotek och inga bibliotekarier. Bibliometro är ju rent kvalitativt en vettigare verksamhet än bokomater eftersom bibliotekarier finns på plats.

Kostnaden för Bibliometro och dess 24 bibliotekarier är 4,5 miljoner euro fram till 2007. Alltså drygt 40 miljoner svenska kronor – en stor summa för fattiga kommuner. Trots det är Kerstin Ericsson försiktigt optimistisk.

– Istället för att säga att det inte får kosta så borde man fråga sig om det kan få kosta på annat sätt än med offentliga medel. Det kan mycket väl vara intressant för sponsorer att marknadsföra sig i det här sammanhanget.

Projektet i Spanien sponsras av tre aktörer; Madrids kommunala kultur nämnd, tunnelbanebolaget och en privat donationsfond med donatorns namn, förläggaren Germán Sánchez Ruipérez, 79 år. Stiftelsen liknar Nobelstiftelsen men ger enbart pengar till litteratur och spridning av densamma. Den disponerar 3,6 miljoner euro per år.

– Så länge det är vi som bestämmer verk-

Bibliometro – någonting för Sverige?

samhetens innehåll och utformning ser jag inget fel med sponsring. Det är ändå vi som står för spetskunskapen och kompetensen.

Kerstin Ericsson tycker hur som helst att Bibliometro är väl värt ett besök när man befinner sig i Madrid. Det är bara att ta tåget till stationerna Canal, Aluche, Moncloa, Nuevos Ministerios, Puerta de Arganda, Sierra de Guadalupe, Mar de Cristal, och Puerta del Sur...

ÅSA EKSTRÖM

Gärdet i Stockholm blir nytt centrum för kulturpolitiken

DET HAR RYKTATS OM KF-huset vid Slussen i Stockholm, även Filminstitutet på Gärdet har varit på tal. Nu står det emellertid klart att Kulturrådet flyttar från Långa raden på Skeppsholmen och in i stiftelsen Svenska Filminstitutets lokaler mot slutet av året. Kulturrådets flyttplaner har varit kända sedan hösten 2005. De skäl som angetts för att överge lokalerna, i vilka myndigheten har varit stationerad sedan 1984, har varit trångboddhet. Lokalerna är också ur kommunikationssynpunkt orationella och inte tillräckligt tillgängliga.

– Vi behöver lokaler som är tillgängliga för alla och mer flexibla än de nuvarande, säger Kristina Rennerstedt, Kulturrådets generaldirektör i ett pressmeddelande.

Kulturrådets nya utrymmen i Svenska Filminstitutet motsvarar cirka 2 000 kvadratmeter och tanken är att de cirka 80-talet

anställda ska arbeta i ett öppet kontorslandskap.

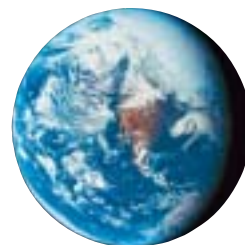
– Nu får vi ett våningsplan i Filmhuset som passar oss perfekt. Dessutom finns det många fördelar med att flytta ihop med en annan stor betydande kulturinstitution. Nu kan vi utveckla och fördjupa samarbetet på ett annat sätt än tidigare, säger Kristina Rennerstedt.

Och Filminstitutets vd Åse Kleveland är positiv.

– Att förvaltningen av den nationella film- och kulturpolitiken på det här sättet närmar sig varandra är helt i linje med utvecklingen i samhället i övrigt.

Sedan Dramatiska Institutet lämnade sina lokaler i Filminstitutet för nya på Valhallavägen har omfattande renoverings- och ombyggnadsarbeten pågått i Filmhuset.

HZ

Eurobib[®]
www.eurobib.com direct

Gränslöst

biblioteksDAGARNA

– Biblioteken och mångfaldens möjligheter. Malmö 10–12 maj 2006

Vi har global kommunikation och informationstillgång som arbetsredskap. Vi är en del av en samhällelig helhet och befinner oss i ständig dialog med denna helhet.

Det handlar om att ha kunskap om världen samt att delta och låta sig påverkas. Det är i möten, i och utanför våra lokaler, i dialogen med människor och organisationer, förvaltningar och institutioner som bibliotekspersonalen inhämtar den kunskap och erfarenhet som är nödvändig för utvecklingen.

Om biblioteken skall göra en skillnad måste detta samspel, denna dialog, detta kreativa samtal, utvecklas. Det gränslösa samhället stiger in i biblioteken och förändrar vardagen. Tiden då vi i slutna rum bestämde biblioteksutveckling är förbi. Låt världen stiga in i våra bibliotek och gör biblioteken till en del av världen.

Detta är temat för Biblioteksdagarna 2006, med föreläsningar, parallella seminarier, produkt demonstrationer, utställningar mm. **Hela programmet samt anmälningsblankett finns på vår hemsida www.biblioteksforeningen.org**

NATIONELL KANON?

Vad betyder den egna litteraturen för ett land? Finns det en gemensam kultur som förenar alla inom ett språkområde oavsett om de är födda i landet eller ej? Bör det finnas en kulturkanon?

I Danmark har kulturminister Brian Mikselsens kanon som bekant väckt protester och de danska biblioteken har varit kallsinniga liksom de röster i media som gjort sig hörda. En del anser att en kanon är helt onödig, andra har retat sig på innehållet. Vissa ser den rentav som en attack på det mångkulturella samhället.

Det mest positiva är att kanon skapat debatt och den borde tillvaratas, säger lektorn vid Danmarks Biblioteksskole, Rune Eriksen, i en intervju med Daniel Øhrstrøm i Bibliotekarforbundets tidskrift Bibliotekspresen. Det borde vara mera fokus på bildning, klassiker och kanon på biblioteken, anser han. De danska folkbiblioteken är rädda för att diskutera kvalitet, de skulle vara mer offensiva i debatten i stället för att bara försvara sig när de kritiserats för att köpa skräp, menar han.

Även i Norge diskuteras en nationell kulturkanon sedan det högerpopulistiska fremskrittspartiets kulturpolitiska talesman Karin Woldseth föreslagit en sådan. Venstres kulturpolitiska talesman Trine Skei Grande är kallsinnig till förslaget.

– Jeg synes ikke vi skal bruke hovedkrefter på å kategorisere og rangere kunst, säger hon i Kulturnytt i Norsk Rikskringkasting den 6:e mars.

Kulturminister Trond Giske håller med och menar att det norska kulturarvet redan tas till vara dels genom skolan, dels genom olika kulturutbud.

– Kulturarven holdes også levende gjennom nye og spennende tolkninger, säger han.

I USA tycks man dock inte dra sig för att bedöma vad som är god kvalitet och vad som

är nationell kultur. Ett projekt kallat "We the People" är nu inne på sitt tredje år. Projektet är ett samarbete mellan American Library Association (ALA) och National Endowment for the Humanities (NEH). NEH har funnits sedan 1965 och är en oberoende federal verksamhet som stöder kunskaper om historia, filosofi och andra humanistiska ämnen. NEH delar ut bidrag och sprider idéer via tv, radio, utställningar och program i bibliotek och museer etc. "We the People" innehåller en boksamling som skall få unga amerikaner att läsa god litteratur och samtidigt upptäcka amerikansk historia. Temat för närvarande är "Becoming American".

Samlingen omfattar 15 titlar och är anpassad för barn i olika åldrar. Böckerna delas gratis ut till 2 000 bibliotek i landet. De bibliotek som sökt och valts ut skall inom sitt ansvarsområde använda boksamlingen i olika sammanhang. Dessa klassiker omfattar "egen-skaper och värderingar som delas av dem som genom födsel eller val blivit amerikaner", säger NEH:s ordförande Bruce Cole. NEH planerar även att varje år sammanställa en boksamling kring teman som rör amerikanska idéer och ideal. Urvalet sker i samarbete med Association for Library Service to Children (ALSC) och Young Adult Library Services Association (YALSA), båda grenar av ALA.

I årets temaurval för de yngre ingår titlar som *Grandfather's Journey* av Allen Say och *The People Could Fly: African Black Folktales*. För de äldre barnen finns t ex *Rip Van Winkle* av Washington Irving och Benjamin Franklins självbiografi.

(Bibliotekspresen 2006:4, www.nrk.no, www.ala.org)

STOREBROR SER DIG PÅ BIBLIOTEKET

Under lång tid har vi kunnat följa de amerikanska bibliotekens kamp mot en ökad övervakning av låntagarna. Det såg tidigare ut

som de och andra motståndare till Patriot Act skulle få rätt men så blev det inte. Den 2 mars godkände senaten förslaget till en ny Patriot Act med vissa ändringar och kompromisser. Även representanthuset sade ja med precis erforderliga två tredjedelars majoritet. President Bush fick alltså igenom lagförslaget efter en lång och het debatt. Den omdiskuterade Section 215 kvarstår, trots allt motstånd från både demokrater och republikaner, och ger fortfarande FBI tillgång till affärs- och biblioteksregister t o m år 2009. ALA:s ordförande Michael Gorman påpekar att ingenting ändrats till det bättre, trots kompromissen.

Att hamna i kläm mellan myndigheternas terrorbekämpning och bibliotekens försvar för låntagarnas integritet är något som drabbar fler än de amerikanska bibliotekarierna. I Storbritannien varnar den brittiska biblioteksorganisationen CILIP för långt gående beslut i den nya versionen av "Terrorism Bill".

I Danmark är Bibliotekarforbundets ordförande Pernille Drost bekymrad över en rapport om terrorbekämpning, "terrorpakken", som en grupp utarbetat åt regeringen. Hon "anbefaler, at politikerne ser nærmere på de problemstillinger man oplever i USA på grund af New Patriot Act". Land efter land följer nu efter USA:s exempel i lagstiftningen.

I december godkände även EU-parlamentet nya regler om efterforskning och lagring av telekommunikation som kan användas i terroristbekämpningen. Det innebär mer övervakning och många fruktar att både ytt- randefriheten och integriteten är hotade.

(www.ala.org, www.cilip.org, www.bf.dk, www.dbf.dk)

KÄRLEK PÅ BIBLIOTEK

Biblioteken verkar vara lämpliga platser att finna den stora kärleken på. Nu försöker den kanadensiska bibliotekarien Madeleine J. Le-

Inblick Kerstin Berg

Biblioteket mitt i byn och mitt i världen

febre sprida kunskapen och har samlat upplevelser från hela världen i en bok, *The Romance of Libraries*. Här berättar både biblioteksanvändare och bibliotekspersonal, från unga till nittioåringar, om kärlek på och kärlek till bibliotek. Berättelserna har delats upp i lyckliga, sorgsna och bitterljuva – strukturerade som det anstår en bibliotekarie. Enligt förlaget är det underliggande budskapet att det fysiska biblioteket spelar en roll i våra känsloliv som det virtuella biblioteket aldrig kan klara. Författaren är universitetsbibliotekarie vid Saint Marys universitet i Halifax.

Sambandet bibliotek och kärlek har också andra upptäckt. I februari månad erbjöd tre bibliotek i London, Whitechapel, Southwark och Chelsea, Londonborna möjligheten att finna kärleken med en serie "read-dating"-arrangemang. Enligt BBC samarbetar biblioteken med datingspecialisten "Speedater". Ett gemensamt intresse för litteratur och poesi förväntas bryta isen. Initiativen är del i kampanjen "Get London Reading".

I Belgien hoppas man kunna dra fler unga till biblioteken genom vad man kallar "bib-dating". I ett bibliotek i Antwerpen lärde nyligen två bibliotekarier, Danny Theuwis och Eric Van der Straeten, omkring 300 kollegor hur man fungerar som värd för "bib-dating"-grupper.

Endast 35 procent av medborgarna i norra Belgien lånar på folkbiblioteken, men en ny översikt visar att biblioteken, efter film och sportevenemang, är populärast. "Biblioteken håller på att förvandlas till kulturella nav", menar Frederika Van Wing, koordinator för ungdomsprojekt vid Flamländska centret för folkbibliotek i Bryssel. Är det bib-datings förtjänst, tro? Kanske är fenomenet en del i försöken att ge biblioteken ett nytt "varumärke", som det heter på nutidssvenska.

(www.scarecrowpress.com, www.ala.org,
<http://news.bbc.co.uk>)

EFTER ETT Knappt halvår som studiebibliotekarie (i Norrtälje) känns det på sin plats att summera arbetets innebörd en smula. Vad sysslar jag/vi egentligen med? Många och långa mänskliga möten blir det men lika ofta snabba och intensiva möten och det på väldigt olika nivåer. Att tillhandahålla information av mer eller mindre avancerad art i ett ständigt växelspel är en del av charmen i arbetet. De fem begrepp som, under min förhållandevis korta yrkesperiod, lyst som ledstjärnor i yrkesrollen har varit och är: *tillgänglighet, lässtimulans, informationskompetens, mångfald och livslångt lärande*. Det är viktiga och ganska yviga begrepp som alla tangerar varandra och rymmer en stor tanke om demokrati och humanism.

Idag kretsar utbildning och lärande mycket kring begreppet informationskompetens. Det har forskats, vänts och vridits på betydelsen alltsedan den första engelska termen Information Literacy dök upp på 1970-talet. Många har varit eniga om att det viktiga för människor i alla åldrar är att bli medvetna om *hur* man lär sig och att tillägna sig den förmågan. Informationssökning kräver idag att man kan hantera tekniska hjälpmedel för att digitalt kunna avläsa information. Att hantera mus, tangentbord och Internet har därför hamnat i fokus medan förmågan att kritiskt granska och att sovra har blivit rejält eftersatt. Vi kan få tillgång till en oändlig mängd information men att tolka den är ändå det mest väsentliga för att vi ska kunna bli "kunskapande" individer. Att tala om texter med varandra, att diskutera och förhålla oss till innehållet är av lika stor vikt idag som det alltid har varit, kanske till och med större i denna informationsdjungel. Jag tror många tappar bort sig på vägen, kunskaper kan lätt bli fragmentariska. Det ligger idag ett stort ansvar på lärare och skola att vägleda i det

kritiska tänkandet och granskandet. Tyvärr känns diskussionen om informationskompetens alltför teknisk. Tidigare talade man inom utbildning mycket om motivation och om att skapa förutsättningar för lärandemiljöer. Vart tog det samtalet vägen? Behövs det inte idag?

Vi har, som aldrig förr, tillgång till hela världen i skolan, på biblioteken och i hemmen, men om ungdomar idag är omotiverade att verkligen söka kunskap och bara pluggar för betygen kommer vi inte särskilt långt. De som idag ställs utanför den digitala världen sägs hamna i bakvattnet när det gäller utveckling och framåtskridande. Men kanske är det de unga som står mitt i teknikens centrum som får svårt att navigera i flödet och tolka världen.

Vad jag menar med de här lite dystra farhågorna är att stimulans, motivation och ledning fortfarande behövs när det gäller unga människors lärande. Att verkligen *vilja* söka kunskap är den största drivkraften för att tillägna sig informationskompetens. Kanske är det lilla barnet egentligen den mest informationskompetente individ som existerar i vår tillvaro. Motivationen att lära är livsnödvändig och lustfylld men även omgärdad av många misslyckade försök i att nå färdigheter. Tänk om alla små barn plötsligt bara skulle ge upp sina försök att lära sig att gå! Att de alltför tidigt får det dåliga självförtroende många ungdomar och vuxna släpar runt på. Det är viktigt att analysera och lyfta fram begrepp som informationskompetens men jag tror *viljan att lära* bottnar i den trygghet och i det bemötande en individ får genom bra lärandemiljöer och inspirerande kunniga människor som vill handleda i ett bra samspel. Lärare, elever och bibliotekarier behöver varandra!

KERSTIN BERG

Lärare, skribent och bibliotekarie

Först och främst en plats för möten

FOTO: EVA STÖÖP

Medborgarkontoret är placerat mitt i biblioteket. Förhoppning är att de som kommer hit för att få samhällsinformation samtidigt ska ta del av bibliotekets utbud.

När BBL i början av 2000-talet skrev om Bergsjön var det en stadsdel i förfall där det kommersiella utbudet successivt utarmades och biblioteket förde en ojämn kamp mot nedskärningar, sparbeting och nedläggningshot. Men redan då var biblioteket en mångkulturell mötesplats och en av de få ljuspunkterna i förorten. I december förra året invigdes de nya lokalerna som samlar all kultur- och informationsverksamhet under ett tak.

NÄR BERGSJÖNS bibliotek byggde nytt skapades ett kulturhus. Stadsdelsförvaltningen ville samla all kultur- och informationsverksamhet på ett och samma ställe. Därför ligger Medborgarkontoret mitt emot bibliotekets lånedisk. I samma lokaler finns även Kulturtorg, Föreningsforum, rum för vuxenstudier och en skapande verkstad.

Bergsjön i nordöstra Göteborg är en segregerad förort med hög arbetslöshet och sociala problem. Det beror främst på att stadsdelen alltid har haft låg status och stor omflyttning bland hyresgästerna. Trots att det snart är 40 år sedan Bergsjön byggdes saknas där för både stabilitet och kontinuitet.

Samtidigt, eller kanske som en följd av fattigdom och segregation, är det en stadsdel med många kreativa lösningar och en spon-

tan hjälpsamhet. Till exempel använder svenska kyrkan sig av arabiska bibeltexter, redan trångbodda invånare ger gömda flyktingar en fristad och det sänds ett flertal radiokanaler från stadsdelen varav en har lyssnare över hela världen. Därför är det inte konstigt att även biblioteket hittar sina egna lösningar i samarbete med förvaltningens övriga kulturarbetare.

Tre månader efter att det nya biblioteket invigts saknas det ännu en skylt vid ingången. Det vittnar om en osäkerhet som har smittat av sig till både media och allmänhet. På kort tid har jag hört den nya lokalen benämnas kulturhuset, centrumhuset, aktivitetshuset eller kort och gott det nya biblioteket.

– Vår tanke var att skapa ett kulturhus. Den främsta anledningen till det var att bergsjöborna skulle få ett och samma hus att gå till. Tidigare gick man till Medborgarkontoret, fick den efterfrågade informationen och gick hem igen. När man går dit nu hamnar man samtidigt i biblioteket. På det sättet kanske fler upptäcker biblioteket. Sedan drar vi nytta av varandras kunskaper när all personal samlas under ett tak. Flera av arbetsuppgifterna går ju in i varandra, bibliotekspersonal sysslar till exempel mycket med information, säger Marie Nyman, Bergsjöns kulturchef och enhetschef för bland annat biblioteket.

Direkt innanför dörrarna finns bibliotekets lånedisk och mitt emot den ligger Medborgarkontoret. Det är en lösning som redan har underkänts eftersom det blir för mycket spring och dessutom behöver en del av besökarna till Medborgarkontoret större avskildhet. Därför kommer det inom kort att sättas upp nya väggar för att skärma av.

Att det är mycket folk inne på biblioteket är man dock van vid eftersom det alltid varit mer av ett besöks- än ett utlåningsbibliotek. Den rollen kommer att stärkas ytterligare nu, vilket är betydelsefullt då stadsdelen är i behov av offentliga mötesplatser. Det märks särskilt på eftermiddagar och kvällar. Då är biblioteket fullt av människor som läser tidningar, spelar schack eller använder datorerna på IT-torget.

– Tänk dig själv om det är fyra eller fem barn hemma som ska samsas om till exempel en dator. Då kommer de hit i stället, ibland kan det stå femton ungdomar bakom varje dator, säger Marie Nyman.

I stadsdelen finns det många trångbodda och rastlösa ungdomar som behöver aktiveras för att det inte ska bli stökigt. Flera av skolorna har därför kvällsöppet och det nya biblioteket tar också ansvar. Förutom det populära IT-torget finns det ett rum som kallas för Verkstaden där det bland annat anordnas populära kurser i drejning och schack för ungdomar.

Agneta Asplund har varit biblioteksassistent i Bergsjön sedan början av 1980-talet tills hon för ett drygt år sedan blev en av två kultursamordnare i stadsdelen. Deras uppgift är att uppmuntra befintlig kulturverksamhet och att starta ny. Det nya biblioteket är en naturlig arbetsplats för dem.

– Jag arbetar både med KULIS (kultur i skolan) och med att dra i gång aktiviteter här. Biblioteket är tänkt att vara mer än en plats där man lånar böcker, säger Agneta Asplund.

Till vänster om ingången ligger tidningsrummet där även ett nytt Kulturtorg finns. Det är tänkt att vara ett forum där folk som bor eller verkar i stadsdelen kan ställa ut sina

Nybörjarkurser i schack är en av flera aktiviteter i biblioteket. Wai Ly och Dual Omar har inspirerats.

alster eller visa upp sin förening. Hittills har bland annat tecknaren Emma Filipsson ställt ut tavlor om sin uppväxt i stadsdelen, fotoklubben Nyans har visat sina medlemmars fotografier och Riksställningarnas *Gud har 99 namn* har visats. Nu ställer den lokala föreningen Internationella Afghanska Kvinnocentret ut traditionella hantverk, smycken och kläder från Afghanistan.

– De kommer att ha den utställningen i en månad innan det avslutas med en afghansk kulturkväll där de ska visa folkdräkter och spela musik. Det är väldigt trevligt när det kan mynna ut i ett möte, säger Agneta Asplund.

Längre in i det numera långsmala biblioteket finns det nya sagoslottet. Det är till-

räckligt stort för hela skolklasser och används flitigt av både förskola och skola. Dessutom är det öppna sagoläsningar tre eftermiddagar i veckan på svenska, persiska respektive somaliska. När vi kommer på besök har den verksamheten precis startat igen efter juluppehållet och därför dyker det bara upp tre barn till den persiska sagoläsningen. På den somaliska är det däremot alltid många barn, vilket antagligen beror på att det är en lokal somalisk förening som håller i det.

– Det är svårare att nå ut med information i en sådan här stadsdel, säger Agneta Asplund och får medhåll av barnbibliotekarien Denise Gelotte:

– Det är mycket mun-till-mun-metoden som gäller. Vi får tjata på barnen att komma

hit. Om man ger dem en lapp är det inte säkert att föräldrarna förstår vad det står.

Bergsjön använder ungefär halva sin barn- och ungdomsbudget för medier till att köpa in barnböcker på andra språk än svenska. Det påkostade sagoslottet är en följd av att de flesta barn i stadsdelen har ett annat modersmål.

– Vi har skaffat mycket sagorekvisita eftersom det gör det lättare för barn som har ett litet svenskt ordförråd. Vi har många fingerdockor, flanodockor och pinndockor, säger hon.

Tidigare låg biblioteket i direkt anslutning till en högstadieskola. Det drog ned antalet besök eftersom det ofta var stökigt och det fanns till och med en del som trodde att det var ett renodlat skolbibliotek.

– Eleverna använde biblioteket som ett rastrum. Det gick så långt att vi till slut bestämde att inga elever fick komma in utan en lapp från läraren. Nu har vi kunnat släppa det. Det var verkligen tråkigt att behöva stå i dörren och stoppa dem, säger Denise Gelotte.

Preliminära siffror pekar på att det har blivit fler besök till biblioteket i och med flytten. Men det är svårt att värdera eftersom sammanslagningen med Medborgarkontoret och nyfikenhet inför nybygget automatiskt innebär fler besök.

Men personalen är i alla fall nöjd, trots att det inte kommer att vara lika tyst som i ett traditionellt bibliotek.

– Jag tycker inte att det ska vara tyst i biblioteket. Det ska inte vara stökigt, men ett kreativt bakgrundsljud är okej, säger Marie Nyman.

CARL-MAGNUS HÖGLUND

Frilansjournalist

FAKTA/BERGSJÖNS BIBLIOTEK

Den nya lokalen invigdes i december 2005. Syftet var att samla kultur och information i samma hus.

Förutom bibliotek finns också:

Medborgarkontor där det ges samhällsinformation, konsumentrådgivning, hjälp med offentliga blanketter, etc.

Föreningsforum som är ett stöd till lokala föreningar. Vidare – vägar för studier, ett studierum som får besök av studievägledare tre gånger per vecka.

Skapande verkstad där det hålls kurser i bland annat drejning.

Kulturtorg där det finns utställningar och information om kultur- och föreningsverksamhet.

Dessutom finns samarbete med Vårdcentralen i form av ett öppet "Hälsotek" tre gånger i veckan.

FAKTA/MEDIER

Böcker 30 000
DVD och VHS 600
CD 1 500
Tidskrifter 75
Tidningar 15

I Bergsjön satsar man på sagor. Här läser Fariba Behzad Mamma Mu i persisk översättning för syskonen Aref, Erfan och Roya Payandehzadeh.

Mer pengar till kulturtidskrifterna

ANSLAGET FÖR STÖD till kulturtidskrifterna får en ökning med en miljon kronor, från 22,5 miljoner till 23,5 miljoner. Det har Kulturrådets styrelse beslutat. Större delen av ökningen kommer att läggas på produktionsstödet. Att kulturtidskrifterna nu får mer pengar är sannolikt en effekt av att de förut separerade anslagen **Litteraturstöd** och **Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter** i budgeten för 2006 slogs samman till ett anslag. Det i sin tur innebär att Kulturrådet har större frihet att fördela pengar till de insatser som ryms inom detta enda anslag.

HZ

Olof Palmes arkiv på nätet

UNDER VÅREN KOMMER material ur Olof Palmes arkiv att göras tillgängligt på webben. Bakom satsningen står Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek som hoppas att forskare, studerande och andra intresserade ska använda sig av webbplatsen för att smidigt kunna studera originaldokument. Kort efter mordet på Olof Palme 1986 överlämnades hans sparade handlingar till Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek i Stockholm där det funnits tillgängligt för intresserade. Internets snabba utveckling har skapat behov av att enkelt komma åt samtidshistoriskt material på webben vilket gjort Palmearkivet tillgängligt on-line. Arkivet rymmer ungefär 2 000 volymer, bland annat manus till tal och artiklar, utskrifter av medverkan i radio och tv-program, korrespondens, debatter, fotografier och pressklipp. Inskannade originalhandlingar kommer även med tiden att kompletteras med video- och ljudupptagningar. Bakom webbsatsningen står även Olof Palmes minnesfond, Palmecentret och familjen Palme. De flesta handlingarna kommer att kunna studeras utan att särskilt tillstånd krävs men för att kunna studera Palmes almanackor och brevsamlingar krävs ett särskilt tillstånd som beviljas av familjen Palme.

Webbplatsen: www.olofpalme.org

ÅE

Premiär i Umeå för det talande biblioteket

VISIONEN VAR ATT bibliotekets tjänster ska vara tillgängliga för alla och på lika villkor. Men vad innebär lika villkor för t ex synskadade? Den frågan ställde man sig på Umeå stadsbibliotek där man inom ramen för det EU-finansierade projektet Bibliotek 2007 under några år aktivt har arbetat med att bland annat öka tillgängligheten och ligga i framkant när det gäller ny teknik (se även BBL nr 9/2004). I projektet har man lagt stor tyngd på att med hjälp av ny teknik anpassa regionens bibliotek för funktionshindrade. Redan för ett par år sedan fanns i varje kommun datorer med bland annat punktskrift, talsyntes och dyslektikerprogram. Då hade man också i samarbete med Designhögskolan vid Umeå universitet tagit fram ett förslag som bygger på att synsvara med hjälp av en positioneringshandske kan orientera sig i biblioteksrummet. Nu har idén blivit verklighet. I början av mars invigdes AudioIndex som bygger på en unik kombination av tal, känsel och hörsel. I korthet går tekniken ut på att varje talbok försetts med ett elektroniskt "chip". Besökaren bär en läsare på handen och ett headset på örat. När man pekar på en bok läses författare, titel och en resumé upp i headsetet. På detta sätt kan man själv i egen takt och på egen hand söka efter och upptäcka nya böcker direkt i bibliotekshyllorna.

AudioIndex, som väckt internationell uppmärksamhet, är nu i bruk på stadsbibliotekets talboksavdelning och på barnavdelningens äppelhyllor. Umeå har onekligen gått i bräsch för att bli Europas mest tillgängliga bibliotek. BBL kommer under våren att återkomma med ett längre reportage om den nya tekniken. Den nya tekniken presenteras på Umeå stadsbiblioteks hemsida (<http://www.umea.se/kulturfrtid/bibliotek>) inte bara i text utan även i ljud – i form av en inläst information.

HZ

När andra drar ned satsar Jönköping

DE SMÅLÄNDSKA kommunerna Uppvlinge och Högsby har under det senaste året blivit kända för en trångsynt bibliotekspolitik. Men Småland är stort och glädjande nog är det inte nattsvart överallt. I Jönköpings kommun står t ex biblioteken inför en kraftig expansion. Detta sedan biblioteksbudgeten förstärkts med närmare 2,5 miljoner kronor. Det gör att kommunens 16 biblioteksenheter bland annat kommer att kunna öka öppettiderna med sammanlagt 45 timmar.

– Det motsvarar ett helt nytt bibliotek, säger Erik Lindfelt, bibliotekschef i Jönköping, som för närvarande är tjänstledig för eget skrivande.

Även den övriga kulturbudgeten i Jönköpings kommun har fått ett rejält tillskott på närmare fyra miljoner kronor. För dessa pengar ska man bland annat satsa mer på dans och på det ideella föreningslivet.

Den fråga som inställer sig är: hur har man i dessa neddragnings tider lyckats få så mycket pengar till biblioteket och kulturen?

– Det har funnits en förståelse från politikernas sida att kulturbudgeten har varit styvmoderligt behandlad under ett par år. Nu när ekonomin är bättre bestämde man sig för att göra en satsning. Sedan ska också sägas att vi har en mycket aktiv kulturnämnd – och enig. Det är väl också ett kvitto på att vi gör ett hyfsat gott jobb, säger Erik Lindfelt.

Utöver generösare öppettider ska pengarna satsas i en bokbil och i två nya bibliotekarietjänster: en barnbibliotekarie som kommer att ha hela kommunen som arbetsfält i syfte att utjämna servicen, den andra tjänsten är kopplad till bokbilen och en utveckling av arbetet mot äldre.

– Sedan ska vi också satsa på fortbildning, marknadsföring och på inköp av böcker och media.

Erik Lindfelt kan också berätta att satsningen på bokbussen som arbetsplatsbibliotek fungerat bra och kommer att utökas med ytterligare ett stopp (se även BBL nr 7/2005). Förutom vid Elektrolux Torsviksanläggning kommer turen nu även gå till ABB:s anläggning, det som i folkmun kallas Gamla fläkten (fläktfabriken).

HZ

Vill du annonsera i
Biblioteksbladet?

Ring eller mejla Bo Eriksson!
08-717 43 57 | 070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com

Gåtan Alzheimers sjukdom kan vara löst inom tio år.

Det gäller framtiden för de ca. 55.000 svenskar som varje år drabbas av någon hjärnsjukdom. Det finns bara ett botemedel – forskning!

Stöd hjärnforskningen!

Hjärnfondens Postgiro 9011 25-5. Bankgiro 901-1255.

 HJÄRNFONDEN

Du är välkommen

i naturen. Men tänk på att inte störa och inte förstöra.

Lär dig mer om **Allemansrätten**
www.naturvardsverket.se

Ill. Jonas Burman/Rikhuset

The 13th Conference on
Information and Documentation

“The Human side of IT”

Stockholms universitet, Aula Magna, 18-19 juni 2007

Har du något spännande att berätta eller presentera för bibliotekarier, informationsspecialister, arkivarier, informatörer, webbutvecklare eller forskare inom relevanta områden på temat “The Human side of IT”?

Den trettonde “Conference on Information and Documentation” går av stapeln i Stockholm, i Aula Magna vid Stockholms universitet, i juni 2007. Då är det Sveriges tur att ansvara för denna konferens som hittills har återkommit vart tredje år i de nordiska länderna. Vi i organisationskommittén, som arbetar på uppdrag av Svensk förening för informationsspecialister, hoppas att den ska locka dig som är medlem i Svensk biblioteksförening att medverka.

Sista datum att skicka in förslag till presentation, workshop, poster session eller produktpresentation till kansliet@sfis.nu är den **30 maj 2006**. Konferensspråket är engelska.

Läs **Call for Contributions** och annat om konferensen på <http://nordiod2007.sfis.nu>

Gunilla Lilie Bauer, informationschef vid Stockholms universitetsbibliotek och ordförande i den svenska organisationskommittén gunilla.lilie.bauer@sub.su.se

Självbetjäningsautomater & R F I D

Codeco erbjuder biblioteken självbetjäningsautomater och ett komplett koncept av RFID utrustning inklusive RFID etiketter (chips), larmbågar, konverteringsstationer, inventarieläsare, utrustning till personalarbetsplatser och självbetjäningsautomater

STOCKHOLMS STADSBIBLIOTEK

LUMA FILIALEN, HAMMARBY SJÖSTAD

Ett 100% RFID bibliotek med utrustning från Codeco

CODECO SVERIGE AB
TEKNIKRINGEN 8
583 30 LINKÖPING

www.codeco.se

Tel : 013 23 99 50
Fax: 013 23 99 55
E-mail: sales@codeco.se

Högskoleverket har granskat civilingenjörsutbildningarna vid elva universitet, däribland Linköping [...] Men överlag fick civilingenjörsprogrammen vid Linköpings universitet bra omdöme. Av studenterna på programmen är de flesta nöjda med miljön i stort. Det framgår av en enkät som gjorts. Några saker som räknades upp som positiva var tillgången till datorer, inklusive trådlöst nätverk, och biblioteksresurserna.

Linköpings tidning 2.3.2006.

Ja, men om inte kulturen ska få kosta, så lägg ner den då.

Bort med biblioteken, Kulturmagasinet, Film i Västernorrland, Bildens hus, Domsaga, Nordiska kammarorkestern, Pipeline, Teater Västernorrland och alla andra kulturinstitutioner som får bidrag av kommun och landsting. Väx med dem så får vi Sveriges bästa skola, snabbaste ålderdomshem, och kan dränka stan i sandhögar på vintern.

Janne Hallman, Sundsvalls tidning, 3.3.2006.

Kommunerna har inte kvar några ytterligare snöskottare eller plogare, det finns en prislapp på allt. Politikerna säger att det inte finns pengar om det inte ska ske på bekostnad av biblioteket eller dagiset.

Bengt Kjellberg, förste stadsjurist i Karlstads kommun om vems ansvar snön är. Värmlands folkblad, 3.3.2006.

– Det är kul att vara på skolor. Det kräver ganska mycket eftersom eleverna ställer ganska höga krav på att man ska vara rolig och snabbtänkt. Andra sammanhang, som att prata på ett bibliotek, är lättare. Men det ger kanske inte lika mycket, den publiken är inte lika spontan.

Jonas Hassen Khemiri, SSU.se, 7.3.2006.

I ett svar från Vatikanens bibliotek hälsades Monica välkommen.

– Men först måste jag läsa in och ta hänsyn till bibliotekets regler för besökare.

Regler som redovisades på sex A4-sidor.

– Där står att jag ska bära propera kläder, jag får en anvisad plats i ett studierum, jag får inte prata med någon utan beställa de böcker jag vill studera i förväg och de kommer att ligga framme på min plats. /.../

– Jag måste kunna intyga att jag har den kunskap som krävs för detta specialtillstånd. Lever jag inte upp till regler och krav kan de stänga av mig från bibliotek över hela världen.

Monica Langwe som har fått specialtillstånd att studera i Vatikanstatens bibliotek, intervjuad av Hans Olander.

Mora tidning, 13.3.2006.

På nytt jobb

CHRISTINA JÖNSSON-ADRIAL blir ny bibliotekschef på Högskolan i Kristianstad. Hon efterträder Kristin Johansson som går i pension till sommaren. Christina Jönsson-Adrial arbetar för närvarande på Kungliga bibliotekets avdelning för nationell samordning och utveckling (BIBSAM), men tillträder det nya jobbet i början av sommaren.

Hon gläder sig åt det kommande uppdraget.

– Jag ser fram emot att arbeta på en högskola där olika yrkesgrupper arbetar så nära varandra. Min förhoppning är att utveckla högskolebiblioteket till en spännande mötesplats och arena för studenter och lärare, säger hon i ett pressmeddelande.

Under sin tid på BIBSAM har hon arbetat med frågor kring biblioteksstödet för nätbaserat lärande och flexibel utbildning. Hon har också sammanställt KB/BIBSAM:s treårsrapport som det går att läsa om på sid 10 i detta nummer av BBL.

Tidigare har hon arbetat sex år som bibliotekarie vid Stockholms universitet. Hon är fil mag i Biblioteks- och informationsvetenskap från Högskolan i Borås och har också en examen från Kulturvetarlinjen vid Lunds och Stockholms universitet.

AR

Medveten satsning ökade utlånen bland unga

ALLT FLER UNGA läser allt mindre. Så brukar det låta – men inte i Edsberg i Sollentuna utanför Stockholm. Där läser ungdomarna allt mer. Mellan 2004 och 2005 ökade antalet utlån av ungdomsböcker med drygt 30 % och antalet utlån av engelskspråkiga ungdomsböcker ökade med närmare 65 %.

– Vi upptäckte att vi hade ökat väldigt mycket bara genom att skylta med böckerna på ett medvetet sätt vilket bekräftades när jag tog fram lite siffror. Det här är en konsekvent satsning på tonåringar som vi har gjort där vi köper in och skyltar med böcker som särskilt kan intressera ungdomar idag, berättar Bibbi Ahlberg, chef för Edsbergs bibliotek.

Biblioteket är ett integrerat folk- och skolbibliotek och betjänar både allmänheten och Edsbergsskolans 500 elever. Skolan är en ren

högstadieskola och enligt Bibbi Ahlberg söker sig eleverna i stor utsträckning till biblioteket som rymmer 50 sittplatser. Satsningen på engelskspråkig litteratur kan förklaras med att engelska hör till en av skolan två profiler.

Vad är då hemligheten bakom de fina utlåningssiffrorna som filialbiblioteket har på just ungdomsböcker?

Konsekvent frontexponering, temaskyltning, flera exemplar av populära titlar och hög omsättning i hyllorna av aktuella och nya böcker, är några av knepet. Och en duktig skolbibliotekarie med erfarenhet och känsla för vad som efterfrågas.

– Våra ungdomar läser gärna det som är nytt och som handlar om hur det är att vara ung idag. På ungdomshyllan har vi också t ex

brutit ut böcker i antingen teman eller genrer som t ex kärlek och fantasy. Böcker som handlar om livsöden är också sådant som intresserar ungdomarna. Här blandar vi friskt mellan böcker som riktar sig till både unga och vuxna. Det är inget konstant bestånd, så fort något inte lånas ut eller har blivit gammalt flyttar vi på boken och fyller på med det nya, säger Bibbi Ahlberg.

Majoriteten av ungdomarna ber, enligt henne, sällan om lästips. Därför gäller det att med hjälp av snygg skyltning och ett fräscht bestånd väcka intresset den vägen.

– Vi är ett filialbibliotek, det ska man inte glömma. Vi kan i lite större utsträckning inrikta oss på att ge mer av det som efterfrågas, säger Bibbi Ahlberg.

HZ

National Library of Sweden

KB har fått ny grafisk profil

I MITTEN AV mars sjösatte Kungliga biblioteket sin nya grafiska profil – den som ska förenkla och förtydliga kommunikationen med omvärlden och förmedla bilden av det öppna nationalbiblioteket med stora utvecklingsambitioner. Det är formgivaren Lars Laurentii som haft uppdraget att arbeta fram en profil som signalerar både tradition och förnyelse.

KB:s nya logotyp speglar att namnet har förenklats. Officiellt svenskt namn är Kungl. Biblioteket, KB i folkmun. Den engelska översättningen av namnet understryker KB:s status som nationalbibliotek: National Library of Sweden.

Hur ser KB:s nya logo ut då? Man kan i alla fall inte beskylla den för att vara pompös och fläskig, snarare tycks det som man tänkt i bannor som less is more. Sobert – men liknar inte själva kungakronan två papperskorgar... eller en roddbåt, sett rakt framifrån med förstäv och årtullarna på vardera sidan?

Sober och verkligen fräsch känns också KB:s nya hemsida som konsekvent går i samma färger som den nya logon: ockragult och blått. Den är modern, lättnavigerad (suveränt med alfabetisk sökfunktion redan på ingångssidan), generös med länkar och både utseende och funktion är befriande matter of fact, inriktad på väsentligheter. Här behöver man inte leta länge för att få svar på frågor. Gå t ex in under länken Om KB – ett föredöme i lättillgänglig basinformation.

HZ

Svenskt forskningsprojekt vill förnya sökmöjligheterna

VÅREN 2005 STARTADE ett treårigt forskningsprojekt som kallas LIVA. Det sker i form av ett unikt samarbete mellan Högskolan i Borås, två kända företag inom biblioteksvärlden och flera bibliotek. LIVA står för Library Information Visualization and Analysis.

Projektet syftar till att utveckla metoder för att förbättra sökning och presentation i svenska bibliotekssystem och databaser genom att extrahera och språkligt analysera information ur katalogposterna. Exempel på sådan information är titlar och ämnesord men också innehållsförteckningar, recensioner och annan information av fulltextkaraktär. Metoderna används även för att undersöka automatisk klassificering och ranking. Tanken är att utveckla en generell tilläggsmodul eller prototyp, som kan placeras ovanpå ett system eller en databas.

Projektet leds av professor Lars Höglund, Bibliotekshögskolan i Borås och stöds av KK-stiftelsen. Utöver Bibliotekshögskolan deltar Bibliotekscentrum Sverige AB och Bibliotekstjänst. Till projektet är även fem referensbibliotek knutna: Folkbiblioteken i Lund, Nordiska museets bibliotek, Statistiska centralbyråns bibliotek, Tal- och punktskriftsbiblioteket samt Södra Älvsborgs sjukhusbibliotek.

– 2005 har främst ägnats åt inventering och analys, som hittills visat på flera intressanta utvecklingsmöjligheter i fråga om hur metoder inom datalingsvistik och maskinläring kan tillämpas för att förbättra sökning och presentation. De två resterande åren kommer huvudsakligen att ägnas åt programmering, implementering, testning, utvärdering och optimering av nya funktioner, säger Gertrud Berger på Bibliotekstjänst och som är kontaktperson för projektet.

Under årets Biblioteksdagar i Malmö kommer projektet att presenteras med en poster. För de närmaste åren är ytterligare presentationer och föredrag planerade. Eventuella frågor kan besvaras av Gertrud Berger, Bibliotekstjänst, Maivor Hallén, Bibliotekscentrum Sverige AB och Lars Höglund, Bibliotekshögskolan i Borås.

HZ

Länk till LIVA:s webbplats <http://www.hb.se/bhs/liva/>

ALMA-priset till Katherine Paterson

NEJ, INTE HELLER denna gång blev det en slant till en läsfrämjande organisation i tredje världen... Istället blev det en gedigen författare, en vardagsskildrare av rang och med ett djupt engagemang för barns utsatta situation. Den amerikanska författaren Katherine Paterson har tilldelats barn- och ungdomslitteraturens nobelpris ALMA, Astrid Lindgren Memorial Award, för att hon enligt juryns bedömning är ”en lysande psykolog, som kryper under huden på de unga utsatta människor hon skapar, vare sig hon rör sig i historiska och exotiska miljöer eller i dagens bistra amerikanska verklighet. Med säker estetisk känsla undviker hon enkla lösningar och utvecklar i stället sina huvudpersoners styrka och livsmod.”

Prissumman är fem miljoner kronor och en ruskig massa ära.

Av Katherine Paterson finns flera titlar i svensk översättning att bekanta sig med:

Dockteatern och den hemlighetsfulla banditen, Bergh 1979

Bron från Terabitia, En bok för alla 1980

Den namnlöse pojken – samurajens son, Bergh 1981

Näktergalens gråt, Bergh 1982

Himmelska rikets rebeller, Bonnier juniorförlag, 1984

Se bergen, Litteraturfrämjandet, 1986 (finns även som talbok)

Gilly Hopkins hittar hem, Bergh 1989

Sjung, Jimmy Jo, Bonnier juniorförlag 1989

På spaning efter en hjälte, Bonnier juniorförlag 1990

Lyddie, Bonnier juniorförlag 1993

Jakten på Jip, Bonnier Carlsen 1998

HZ

Upprop från Nätbildarna: Fler handledare behövs!

Handledare inom Nätbildarna sedan flera år: Fr v Sari Angeria (koordinator för Nätbildarna), lärare på Sverigefinska folkhögskolan i Haparanda, Caroline Ahrgren, bibliotekarie i Sölvesborg, Kristina Ross, bibliotekarie i Simrishamn, Ulla Laurin, Studieförbundet i Uppsala och Monica Öhrn Johansson, Karlskoga folkhögskola.

INTRESSET FÖR KURSER där deltagaren ges större frihet att välja tid, plats och metod för sina studier ökar. Den form av distanskurser som erbjuds inom ramen för nätverket Nätbildarna tillgodoser dessa önskemål med bibehållen folkbildningskvalitet med deltagaren i centrum. Vi arbetar hela tiden för att vidareutveckla nätverket.

1999 startade Nätbildarna som ett projekt med syfte att bygga upp ett nätverk för att testa och utveckla kursutbud och pedagogik för flexibelt lärande på folkbildningsgrund. Under denna tid utvecklades ett utbud med olika kurser och cirklar som uteslutande drevs på distans, utan fysiska möten. Sedan projektet upphörde vid årsskiftet 2002/2003 drivs verksamheten vidare av fristående intressenter (folkhögskolor och studieförbund).

Exempel på kurser är Bokcirkel på nätet, Läkeväxter, Engelska A m.m. Kursernas folkbildningskaraktär gör att de kan fungera som en brygga till vidare studier inom högre utbildning.

Under projekttiden och därefter har skolorna lokala handledare haft stor betydelse för nätverkets framgång. Dessa lokala handledare är utspridda i landet hos nätverkets parter samt på en del bibliotek. De är viktiga för den enskilde deltagaren som kanske saknar arbetsredskap (dator), kunskap om vilka distanskurser som finns eller annat centralt som hindrar honom/henne att börja studera på distans. Samtidigt som nätverket har nytta av dem som erbjuder denna stödfunktion så

stärks även biblioteket som institution och ges möjlighet att hitta nya verksamhetsformer, i detta fall aktiv medverkan i flexibelt lärande. Nu fortsätter vi arbetet med hjälp av mentorer som stöder nya handledare inom biblioteksverksamheten. Nya intresserade bibliotek är i nuläget Nacka stadsbibliotek, Jönköpings stadsbibliotek samt Falu stadsbibliotek.

Intresset för flexibelt lärande och distanskurser växer – vill biblioteken vara med i utvecklingen? Vi önskar att fler bibliotek i Sverige ställer upp med handledare för dessa distanskurser.

Mer information om kursutbud och verksamhet finns på: www.natbildarna.nu

SARI ANGERIA

Koordinator för Nätbildarna

Linné på Stockholms UB

2007 ÄR DET 300 år sedan Carl von Linné föddes och det kommer att uppmärksammas på många olika sätt. Regeringen har tillsatt en Linné-delegation, och det kommer sannolikt också att bli en del aktiviteter på biblioteken.

På BIBLIST läser vi om ett av de först annonserade biblioteksarrangemang: På Stockholms universitetsbibliotek planeras en digital utställning och en monterutställning med material från bibliotekets Linné-samling. Linné-samlingen ingår i den deposition av Kungliga Vetenskapsakademiens bibliotek som gjordes 1978 och som Linné själv lade grunden till genom att överlämna sin bok *Hortus Cliffortianus*.

Universitetsbibliotekets arrangemang kommer att genomföras i samarbete med andra enheter inom Stockholms universitet, Kungliga Vetenskapsakademien och Naturhistoriska riksmuseet.

AR

Borås stadsbibliotek mest öppet

Borås kom etta och Partille tvåa när Göteborgs-Posten jämförde öppettiderna hos biblioteken i Västsverige. Stadsbiblioteket i Borås toppar med 69 timmar i veckan, Partille bibliotek ligger bara en timme efter med 68 timmar i veckan. Det kan jämföras med t ex Göteborgs stadsbibliotek som håller dörrarna öppna 62 timmar per vecka. Generösa öppettider, en välkomnande atmosfär parat med ett brett och aktuellt utbud – det är enligt Partille bibliotek ett framgångsrecept.

På sin hemsida harklar sig Högskolan i Bo-

rås. Den ligger nämligen också en timme ifrån toppnoteringen av öppettider. ”Hade GP också tagit med högskolans bibliotek hade man där fått en god tvåa med 68 timmar/vecka. Det är betydligt mer än hos storheter som Göteborgs universitet och Chalmers”, skriver man på hemsidan. Enligt bibliotekschefen Jon Erik Nordstrand är det ingen slump eftersom man väldigt medvetet satsar på bibliotek och läranderesurser för att nå högskolans mål.

HZ

Umeå får tillgänglighetspris

LÄNSBIBLIOTEKET I VÄSTERBOTTEN och Umeå stadsbibliotek prisas av Kommunala handikapprådet. Cheferna Anette Sundbom och Inger Edebro Sikström med personal utnämndes nyligen till "månadens goda exempel" för långt och uthålligt arbete med tillgängligheten på bibliotek.

Kommunala handikapprådets goda exempel har varit en stående punkt på dagordningen sedan 2004. Priset går till goda exempel, det kan handla om att uppmärksamma en viss person, en verksamhet eller en förening som aktivt arbetar för bra bemötande på alla nivåer och villkor. Priset kan tilldelas en kommunal eller privat person eller verksamhet/förening i Umeå.

Vad har då Anette Sundbom och Inger Edebro Sikström gjort för att öka tillgängligheten och förbättra bemötandet av funktionshindrade? 1999 engagerade de bla Pocketteatern från Stockholm som i en pjäs visade hur funktionshindrade blir bemötta. Pjäsen, som var en del i personalens kompetensutveckling, blev så uppskattad att den senare erbjöds till bibliotek runtom i Sverige.

Länsbiblioteket under Anette Sundholms ledning får priset för att de verkar för "kompetensutveckling inom bemötandeområdet för kommunens bibliotek i länet", och för att ha tagit fram konkreta planer och åtgärder för ökad tillgänglighet. Umeå kommuns bibliotek arbetar enligt pressmeddelandet utifrån ett "tydligt medborgarperspektiv där samverkan med brukar- och handikapporganisationer samt andra aktörer är viktiga faktorer".

Därtill har man under mars 2006 satsat projektet AudioIndex – det talande biblioteket, vilket man kan läsa om i en annan notis i detta nummer av BBL, sid 28. Det är ett samarbete mellan Umeå kommuns bibliotek och Designhögskolan som nu har haft världspremiär.

Anette Sundbom och Inger Edebro Sikström är nog med att påpeka att det lika mycket är personalens utmärkelse.

– Som chef kan man inspirera och ta initiativ men resultatet är medarbetarnas förtjänst, säger Inger Edebro Sikström.

AR

Barn- och ungdomsböckerna årgång 2005: Utgivningen slog rekord

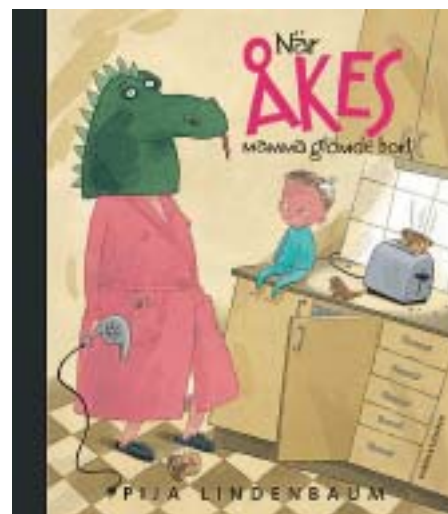
Under 2005 och en bit in i mars 2006 hade 1493 titlar av barn- och ungdomsböcker utkommit. Det är dryga 80-talet fler än 2004. Det är japanska och koreanska mangatitlar som i huvudsak står för ökningen men även antalet svenska bilderböcker i original har ökat.

Den anglo-saxiska dominansen bland översatta barnböcker har minskat till förmån för översättningar från japanska och koreanska. Allt enligt Svenska Barnboksinstitutet (SBI) som mellan den 13 mars och den 20 april genomför sin fjortonde bokprovning där föregående års totala barn- och ungdomsutgivning ställs ut på institutets bibliotek. I samband med det släpper man också en statistik med jämförande tal från föregående år samt en översikt av trender och tendenser. Några trender i årgång 2005 som SBI iakttagit är t ex den grafiska romanen, ungdomsböcker där text och bild samspelar som i årets Augustprisvinnare *Eddie Bolander & jag* av Bo R Holmberg och Katarina Strömgård. Drakar tycks också vara en trend både i text och i bild. SBI räknar att det under 2005 utkom ett femtontal titlar i original (svenskt och utländskt) som på ett eller annat sätt handlar om drakar.

45 % av utgivningen för barn och unga 2005 var, enligt SBI, svenskproducerad, motsvarande siffra 2004 var 50 %. Minskningen beror på färre återutgivna titlar.

SBI granskar även huvudpersonernas könsfördelning. I de översatta bilderböckerna är pojkarna i majoritet. Det är också fallet i de nya svenska bilderböckerna, men antalet flickor som huvudpersoner ökar. 2005 är huvudpersonen en tjej i 39 titlar, i 49 titlar är huvudpersonen en pojke. Motsvarande siffror för 2004 (i svenska förstagångsutgivna bilderböcker) var 32 flickor och 55 pojkar.

I kapitel- och mellanåldersböckerna (7-12 år) är förhållandet motsatt. Andelen enskilda

Åke är en av många pojkar i förra årets skörd av bilderböcker. Omslaget till Pija Lindenbaums bok utsågs till Årets bilderboksomslag av besökarna på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg 2005.

kvinnliga huvudpersoner uppgår till 53 % medan andelen enskilda pojkar som huvudpersoner utgör 35 %. SBI menar att övervikten av kvinnliga huvudpersoner kan vara en effekt av att författare och förlag tidigare kritiserats för att i alltför stor utsträckning prioriterat skildringar av pojkar. Man har lyssnat på kritiken och nu är det kanske dags för synpunkter i motsatt riktning. SBI menar att det finns anledning att fundera över – mot bakgrund av de rapporter som gör gällande att det finns ett större läsmotstånd hos pojkar än hos flickor – om de kvinnliga huvudpersonernas dominans handlar om en kundpassning. Eller om det rent av finns en koppling mellan pojkarnas läsmotstånd och en utgivning där huvudpersonerna domineras av flickor. Också på producentsidan har könsfördelningen en slagsida, 66 % av kapitel- och mellanåldersböckerna är producerade av kvinnor, 34 % av män.

HZ

Vill du annonsera i
Biblioteksbladet?

Ring eller mejla Bo Eriksson!
08-717 43 57 | 070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com

Digital BiblioteksGUIDE

WAGNER

www.wagnerform.se

DEM ÄR IRMA RIDBÄCK?

1:e bibliotekarie på Riksarkivet

Ålder?

– 65 år, på väg mot 66.

Bakgrund?

– Jag är född i ett boklöst hem i en by nära Korpilombolo. Min far var småbrukare med säsongjobb i skogen. Försörjning av sex barn förde honom 1949 till gruvan i Malmberget. Efter flytten blev det mest svenska som hem-språk. Jag lärde mig läsa innan jag fyllde fem. Hemma fanns mors lilla bibel, Jordbrukarnas föreningsblad och Norrländska Socialdemokraten. Och vi hade Oscar Ahréns katalog! En och annan sagobok kunde vi låna från skolan. Jag läste allt jag kom över. Läroverkets bibliotek blev en oas och när jag var 15 hittade jag till folkbiblioteket. Läsning skulle vara nyttigt. Från 1955 prenumererade vi på DN och köpte Bonniers folklexikon och Hornborgs Världshistoria. Vår trerummare på 72 kvm rymde oss nio personer och plats fanns för en bokhylla.

– I början av maj 1960 plogades skolgården ren från snö, studentexamen, och sedan studier i Uppsala. Det blev finsk-ugriska språk och historia, men också latin och statskunskap. På 1990-talet läste jag idé- och lärdoms-historia.

– Mitt yrkesval? Arkivarie var tanken, men en liten son och ett vikariat avgjorde. Biblioteksskolan gick jag 1967/1968, i sista kullen på Sveavägen. Genom min mans arbete flyttade vi till Östersund 1973. För mig blev det från 1976 Jämtlands läns bibliotek (JLB) och de regionala biblioteksfrågorna med alla glesbygdens problem.

– Jag kom även att arbeta fackligt, blev invald i SFF:s (Svenska folkbibliotekarieförbundet) styrelse och var åren 1982–1984 ordförande. Under åtta stimulerande år deltog jag som ledamot av DIK:s förbundsstyrelse.

– Mitt 1980-tal hade lite sömn och mycket skrivande av artiklar, recensioner, rapporter, PM och utredningar. Jag var nog alltid på väg någonstans. Arbetet, politiskt uppdrag (fem år), facket, konferens, en distanskurs. Telefonen, förutom brev, bil, tåg och flyg, användes flitigt. Jag samarbetade ofta med länsbiblioteket i Umeå. Vi undersökte fjärrlånen i våra län och hade från 1986 var sin dator, Mac, vi bytte disketter per post. Tänk om vi hade haft e-post då!

Hur och när hamnade du på Riksarkivet, din nuvarande arbetsplats?

– En utredning åt Kulturrådet om mikrofilmade arkivalier ledde hösten 1987 till ett jobb hos SVAR i Ramsele. Min kunskap om de svenska biblioteken kom till stor nytta. Efter sju år med information bytte jag igen och sedan oktober 1994 har jag varit 1:e bibliotekarie på Riksarkivet.

Vad är det roligaste i ditt dagliga jobb?

– Allt! Det är ett forskningsbibliotek och ett myndighetsbibliotek med anor.

Det tråkigaste?

– När bibliotek beställer fjärrlån på sånt man borde prioritera för inköp. Inte kul att agera pekpinne.

Du går snart i pension efter drygt trettiofyra år i biblioteksbranschen. Kan du nämna några viktiga ögonblick i din yrkeskarriär?

– Jämtland, JLB, SFF, DIK, SVAR, RA.

Vad tycker du är den största förändringen som skett inom biblioteksvärlden sedan du började?

– IT, Internet och e-post. Bibliotekarieutbildning på flera orter. Minskade kunskaper om äldre litteratur och att det tysta läsrummet inte alltid är självklart. Biblioteken borde värna om tystnaden, ge rum för tankar.

På konferensen Paradise Bibliotek & Top Librarian den 24–25 april skall du tala om Greta Renborg. Kan du säga några ord om vad hon har betytt – för dig personligen och för biblioteksvärlden?

– För mig personligen: Greta som skribent. Jag sorterar f n hennes personarkiv och är djupt imponerad av hennes engagemang och kunskap.

– För biblioteksvärlden: Innovativ, kunnig, påläst, orädd. En sann pionjär, trofast sina ideal. Den gode förmedlaren från Dala-projektet till Utkiken.

Vilka biblioteksfrågor brinner du mest för?

– Bibliotek speglar det nationella och det internationella. Det är det nationella och det lokala som varje folkbibliotek tydligare borde slå vakt om. Man ska lyfta fram kommunens identitet. Man ska bevara och förmedla kunskap om hembygden. En väg att gå är digita-

lisering av material som rör kommunen, litteratur, pressklipp, annonser. En annan väg är en aktiv samverkan med arkiven i kommunen.

Vad läser du själv helst?

– Facklitteratur, i första hand historia, biografi, topografi. Det kan vara artiklar i Regeringsrättens årsbok från 1912 lika väl som Arvet efter Gustav Vasa från 2005. Bibliografier läser jag gärna.

Vad ska du göra nu när du går i pension?

– En 1700-tals ärkebiskop lär bli en följeslagare, jag har skrivit ett par uppsatser och vill sammanställa mitt material. Det andra är att avsluta en retrospektiv svensk arkivbibliografi, och slutligen medverka i en historik över bibliotekarieförbundet.

Beskriv dig själv med tre ord?

– Flitig, fokuserad, fantasirik.

ANNINA RABE

Vill du annonsera i
Biblioteksbladet?

Ring eller mejla Bo Eriksson!
08-717 43 57 | 070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com

Pingviner, pingviner...

... ÖVERALLT PINGVINER. På bio går *Pingvinresan*, en storslagen och vacker naturfilm om Kejsarpingvinernas över tjugo dagar långa vandring i 70 graders kyla i det arktiska landskapet till Oamok – platsen där de parar sig och där mamma pingvin omväxlande med pappa pingvin ruvar på äggen. Familjebildning i bistra förhållanden och rent gripande om hur pingvinparen samarbetar för att säkra fortbeståndet. Berättartexten, i den svenska versionen läst av Gösta Ekman, är i det tramsigaste laget. Efter filmen sitter man dessutom med en räkka av frågor som man gärna hade velat ha svar på.

Att USA:s kristna höger tagit filmen till

sitt hjärta som en hyllning till gamla hederliga familjeideal är inte svårt att förstå men den kan inte ha sett filmen färdigt. Paren håller bara ihop tills ungen är född och kan stå på egna ben... sedan splittras hela familjen.

Men långt ifrån alla pingviner gillas i USA. Särskilt inte dem som skildras i den illustrerade barnboken *And Tango Makes Three* av Justin Richardson och Peter Parnell. Biblioteksfilialerna i Savannah och St Joseph i Nordvästra Missouri beslutade att flytta boken från barnbokavdelningen till faktaavdelningen sedan några föräldrar klagat över dess homosexuella undertoner.

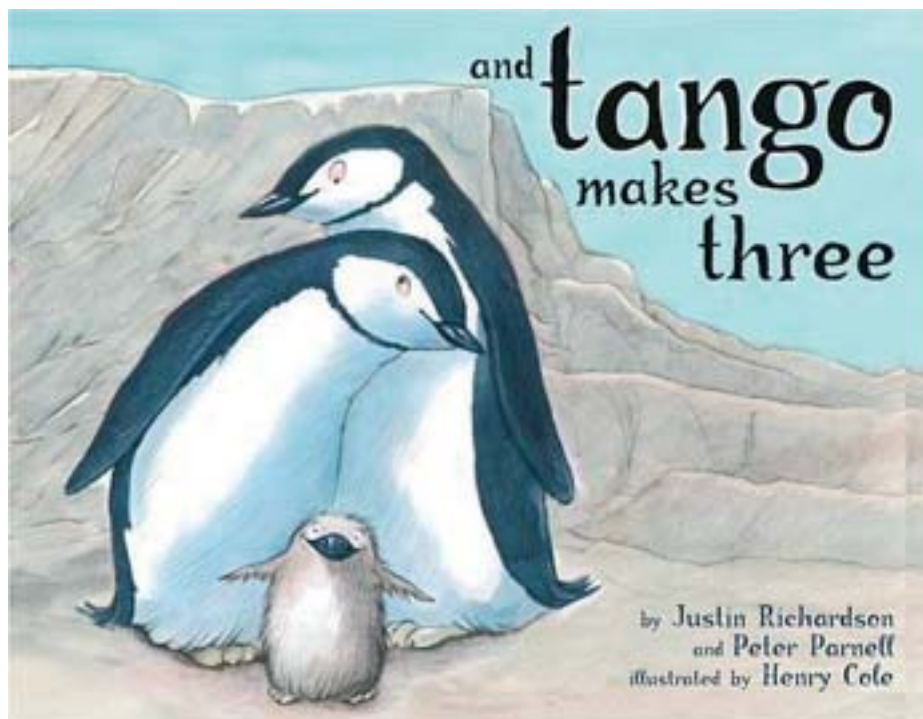
And Tango Makes Three bygger på en sann

historia och handlar om pingvinhannarna Roy och Silo som bor ihop och som liksom alla andra pingvinpar vill ha en unge. De lyckas adoptera ett ägg, ruva fram en liten pingvindotter och blir hängivna och entusiastiska föräldrar...

Bibliotekschefen har egentligen ingenting att säga till sitt försvar. Enligt nyhetsbyrån AP lutar hon sig mot expertisen som hävdar att adoptioner inte är ovanliga i pingvinvärlden. Man beslöt ändå att flytta på boken från barn- till faktaavdelningen för att minska risken att låntagarna känner sig överrumplade.

Både film och bok är sanna historier men uppenbarligen är det bara en sanning man på vissa håll är beredd att omfamna...

HZ

CITATET

”Utedassen är landsbygdens bibliotek...”

Ur LENA OLLMARK och NOOMI HEBERTS *Lantiaens guide till storstaden/Stadsråttans guide till landet* (Bonnier Carlsen 2006)

Föreningsnytt

MATERIAL TILL FÖRENINGSNYTT MAILAS TILL:
pax@biblioteksforeningen.org

Verksamhetsplanen i fokus!

FÖRENINGENS VERKSAMHET under de kommande åren står i fokus vid årsmötet den 10 maj i Malmö. För första gången sedan samgåendet år 2000 presenterar styrelsen en mer utförlig verksamhetsplan än de tidigare årens verksamhetsinriktningar.

Verksamhetsplanen är ett femsidigt dokument som styrelsen, med generalsekreterare Niclas Lindberg i spetsen, arbetat fram under det gångna året. Planen inleds med en biblioteksvision där tre huvudpunkter slås fast:

Svensk Biblioteksforening vill att:

- Alla invånare har god och likvärdig tillgång till biblioteksservice – under alla skeenden i livet.
- Sverige har ett väl samverkande bibliotekssystem med hög kvalitet och kompetens, som ses som en självklar del av den grundläggande infrastrukturen.
- Samtliga offentligt finansierade bibliotek ska ses som en del av det nationella bibliotekssystemet, omfattas av en bibliotekslag och en nationell bibliotekspolitik.

Förutom presentation av föreningens verksamhetsidé och kännetecken för föreningen, är målen för de kommande årens opinionsbildning centrala i verksamhetsplanen.

De mål som finns med i förhållande till visionen är:

- En nationell plan och nationella mål har antagits för bibliotekspolitiken.
- De nationella målen och bibliotekslagen följs upp i lokala biblioteksplaner i landets samtliga kommuner och landsting. Minst 75 % av landets kommuner och landsting har antagit biblioteksplaner innan 2007 års utgång.
- Statliga medel avsätts för biblioteksforskning och fortbildning för biblioteksanställda.
- Alla invånare ges tillgång till folkbiblioteksservice av hög standard. Tillgången till biblioteksservice förbättras, bl a genom en ökad satsning på bokbussar och bokbilar som alternativ till fasta biblioteksfilialer. Kvaliteten på verksamheten prioriteras alltid främst i olika valsituationer.
- Alla brukare vid institutioner för vård och omsorg ges en likvärdig tillgång till information och litteratur som stöd i vård- och tillfrisknande processen.
- Varje landsting eller annan offentligfinansierad vård- eller omsorgsgivare är skyldig att ha verksamhet med brukarbibliotek. Dessa ingår som en del av det offentligt finansierade bibliotekssystemet och omfattas av bibliotekslagen.
- Alla elever i grund- och gymnasieskolan samt vuxenutbildningen ges tillgång till bemannade skolbibliotek. Antalet skolbibliotek inom grundskolan som är bemannade 6 timmar eller mer per vecka ökar i förhållande till dagens 53 %.
- Alla studerande vid universitet och högskolor ges tillgång till universitets- eller högskolebibliotek.

- Forskare och övrig berörd personal vid statliga myndigheter och offentliga institutioner ges tillgång till adekvat vetenskaplig information.
- Statliga myndigheter och offentliga institutioner som bevakar, och/eller, bedriver forskning är skyldiga att bedriva biblioteksverksamhet. Denna ingår som en del av det offentligt finansierade bibliotekssystemet och omfattas av bibliotekslagen.
- All offentligt finansierad forskning publiceras som Open Access i enlighet med Berlin-deklarationen.
- Pliktleveranssystemet, som är en förutsättning för en grundläggande informationsfrihet, utökas till att även gälla digitalt material.
- Ett statligt ekonomiskt stöd finns för biblioteksutveckling och för inköp av olika typer av media, teknisk utrustning för lärande och läsning samt handledningsstöd för såväl barn som vuxna.

Förslaget till verksamhetsplan finns i sin helhet på föreningens hemsida och skickas per post ut till alla medlemmar tillsammans med övriga årsmöteshandlingar.

PAX

Välkomna till vårens konferenser

Paradise Bibliotek & Top Librarian Hur ska biblioteken synas i mediebruset?

24–25 april, Stockholm

Hur arbetar pressen, hur gör man ett slagkraftigt pressmeddelande, vad kan man göra för att nå ut med sina nyheter? Dessa och många andra frågeställningar kommer att diskuteras under två dagar.

Tänk om...!

Workshop om pedagogiska metoder i biblioteket

Falun 25 april

Styrgruppen för Svensk Biblioteksforenings specialgrupp för bibliotekspedagogik vill för deltagarna levandegöra några av de pedagogiska metoder som presenteras i skriften *Tänk om...! pedagogiska metoder i biblioteket*. Vi kommer att belysa sex olika metoder mot bakgrund av konceptet informationskompetens.

Gränslöst – biblioteken och mångfaldens möjligheter.

Biblioteksdagarna 2006

10–12 maj, Malmö

Om biblioteken skall göra en skillnad måste biblioteken utveckla det gränslösa samspelet, denna formande dialog, detta kreativa samtal. Det gränslösa samhället stiger in i biblioteken och förändrar bibliotekens vardag. Tiden då vi i slutna rum bestämde biblioteksutveckling är förbi. Låt världen stiga in i våra bibliotek och gör biblioteken till en del av världen. Biblioteksdagarna 2006 i Malmö tar upp detta tema i föreläsningar och parallella seminarier.

Vårdbibliotekskonferens

12–13 juni, Linköping

Program och anmälan på vår hemsida
www.biblioteksforeningen.org

Välkomna!

Svensk Biblioteksforening

Ann-Helen Johansson, Skogås bibliotek, och Maria Norberg, Nacka bibliotek, var några av besökarna på Öppet Hus den 9 mars.

Öppet Hus på föreningens kansli

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENINGENS första "nya" Öppet Hus gick av stapeln på torsdagskvällen den 9 mars. Cirka femtio personer hade samlats för att mingla, äta god mat och träffa nya och gamla kollegor.

Visst var det många medlemmar som före kvällen kände lite tveksamhet inför nyordningen. Tidigare har föreningens Öppet Hus första torsdagen i december varje år lockat uppemot två hundra besökare. Men brandmyndigheten har sagt nej till sådana arrangemang, vilket har tvingat fram ordningen med fyra Öppet Hus per år.

Flera deltagare uttryckte efter kvällen positiva kommentarer över arrangemanget. Visst var det färre att prata med och det var inte samma sak som tidigare år. Men eftersom kvällen var lugnare blev det också lättare att ha samtal där alla runt bordet kunde vara med i diskussionen.

Ett till Öppet Hus kommer att genomföras den 6 april och efter det görs en utvärdering för att se hur arrangemanget ska se ut framöver.

Pax

Två motioner

TVÅ MOTIONER HAR inkommit till föreningens årsmöte. Det är dels Ann-Christin Magnusson som tar upp frågan om föreningens representation i Nordiskt nätverk för barnbiblioteksarbete, dels Regionförening Skåne som motionerar om att föreningen ska låta vissa delar av Biblioteksdagarnas arrangemang vara gratis för alla medlemmar.

Anna-Christin Magnusson, Laholm, menar att Svensk Biblioteks-förening borde stötta en svensk representant med medel för resor till mötena. Nätverket startades i samband med IFLA-konferensen i Köpenhamn 1977. Svensk Biblioteks-förening har funnits med i nätverket men föreningens specialgrupp för barnbiblioteksarbete har bestämt att inte längre prioritera detta nätverk då det ger för lite återkoppling till de svenska barnbibliotekarierna.

Regionförening Skåne menar i sin motion att det vore bra om föreningen under Biblioteksdagarna gjorde vissa arrangemang gratis för alla medlemmar samt att man skulle kunna delta i delar av programmet till reducerad avgift.

Styrelsens yttrande över motionerna var inte klara när detta material gick till tryck, men finns att läsa på föreningens hemsida.

Pax

Utsikter och avsikter

Föreningens biblioteksplaneundersökning fortsätter att uppmärksammas av media runt om i landet. Varje vecka kommer det nya pressklipp där vårt material finns med.

I Svenska Dagbladet har det förts en debatt kring den borgerliga alliansens kulturpolitik. I ett inlägg den 17 mars reagerade Svensk Biblioteks-förenings generalsekreterare Niclas Lindberg och hans replik återfinns i sin helhet nedan.

Gammaldags bibliotekspolitik

Kulturminister Leif Pagrotsky nöjer sig med att slå vakt om en tio år gammal bibliotekslag (SvD Brännpunkt 14/3).

Alliansen, kristdemokraterna undantagna, sjunger avregleringens lov och tror att allt löser sig om bibliotekslagen tas bort.

Skiljelinjerna dras upp och biblioteksdebatten blir en sövande historia som missar målet. Nämligen hur den lärande befolkningen i alla åldrar ska få tillgång till ett världsledande bibliotekssystem.

Sverige har etablerat sig som en kunskapsnation. Exempelvis har antalet studerande på högskola och universitet ökat från 14 000 till 340 000 sedan andra världskriget. Det livslånga lärandet är ett faktum.

Bibliotek, informationsförsörjning och läsfrämjande arbete spelar en allt viktigare roll för den lärande befolkningen.

Samtidigt vet vi att nära varannan elev saknar

rejält bemannade skolbibliotek, att en femtedel av eleverna inte läser böcker på fritiden, att antalet bibliotek minskar samtidigt som bokbestånden krymper och klyftorna i biblioteksanvändandet, bokläsandet och internet- användandet ökar.

En sådan utveckling rimmar illa med vetskapen om att tillväxt måste komma ur kunskap och innovationskraft. Sveriges invånare måste ha en informationskompetens i världsklass.

Sverige behöver en modern bibliotekspolitik. En bra början vore att utvärdera bibliotekslagen, ta fram en nationell biblioteksstrategi samt nationella mål för bibliotekspolitiken och invånarnas informationskompetens.

Det skulle pigga upp och leda framåt.

NICLAS LINDBERG

generalsekreterare, Svensk Biblioteks-förening

Fyra nya ledamöter föreslås till styrelsen

Fyra nya styrelseledamöter föreslår valberedningen inför årsmötet den 10 maj i Malmö. Det är Elisabeth Aldstedt, Helsingborgs bibliotek, Lars Björnshauge, Lunds universitets bibliotek, Anette Eliasson, Högskolan i Borås och Gunilla Lilie Bauer, Stockholms universitetsbibliotek.

ELISABETH ALDSTEDT har varit bibliotekschef i Helsingborg i fem år.

– Jag är intresserad av att vara med och föra biblioteksverksamheten framåt. Ibland blandar vi ihop bibliotekarier med bibliotek men vi måste bli bättre på att skilja på yrkets uppgifter kontra verksamheten. Här tror jag att föreningen kan bli tydligare med att vi inte är en skråorganisation, säger Elisabeth Aldstedt.

Eftersom Elisabeth inte hade arbetat inom biblioteksvärlden innan hon började som chef i Helsingborg, har hon ibland en annan ingång på frågor än vad andra bibliotekschefer har.

– Jag har inte gamla kursare som jag möter på konferenser utan har fortfarande känslan av att stå lite utanför. Här har jag tydligt känt hur föreningen har en viktig uppgift som nätverk och mötesplats.

Elisabeth Aldstedt bor i Helsingborg och har ägnat de senaste årens fritid till att renovera ett av Helsingborgs äldsta hus. Ett stort intresseområde är internationella frågor och forskningsfrågor. Där kommer Elisabeth säkert att kunna arbeta tillsammans med Anette Eliasson som är en annan av valberedningens kandidater.

ANETTE ELIASSON är universitetsadjunkt på Bibliotekshögskolan i Borås.

– Det perspektiv jag kan bidra med i förningsstyrelsen är ett forskningsperspektiv eftersom jag befunnit mig i den här miljön i tio år, säger Anette Eliasson. Jag menar att det är viktigt att biblioteken arbetar mer med kopplingen mellan teori och praktik och att vi använder aktuell och relevant biblioteks- och informationsvetenskaplig forskning för att utveckla verksamheter.

I dagsläget arbetar Anette mest med fortbildningskurser samt handledning av magisterstudenter vilket gör att hon har en nära relation till fältet.

– För mig är det spännande att komma

närmare biblioteksföreningens styrelse. Jag har alltid haft mycket synpunkter, speciellt kring mina favoritområden referenssamtal och pedagogik – och nu får jag möjlighet att vara med och påverka.

Sedan 2001 är LARS BJÖRNSHAUGE Universitetsbibliotekarie och chef för Biblioteksdirektionen vid Lunds universitet.

– Jag vill att biblioteksvärlden arbetar mer med integrationsfrågorna, och då menar jag dels det mångkulturella samhället, dels integration inom biblioteksvärlden. Vi måste göra det enklare för användarna att använda våra tjänster och system oberoende av vilket bibliotek man besöker, säger Lars Björnshauge.

– Vi har en fantastisk utmaning framför oss. Den nya generationen biblioteksbesökare hanterar information på ett helt annat sätt än tidigare. Internet, Google och mobiltelefoni påverkar och därför måste vi ändra vårt sätt att arbeta så att det bättre stämmer överens. Lars Björnshauge konstaterar att det här medför en enorm satsning på kompetensutveckling och där är dagens satsningar från utbildningsinstitutionerna inte på långa vägar tillräckliga.

I början av 90-talet var Lars Björnshauge ordförande i Danmarks forskningsbiblioteks-förening. Under flera år har han arbetat med Open Access, dvs frågan om fri tillgång till forskningsresultaten och han menar att Svensk Biblioteks-förening kan driva kravet än tydligare. Med en bakgrund i Danmark försöker han att läsa mycket svensk skönlitteratur för att på så sätt utveckla sina språkfärdigheter.

GUNILLA LILIE BAUER är informationschef vid Stockholms universitetsbibliotek.

– Jag vill föra fram universitetsbiblioteksfrågorna inom förningen, säger Gunilla Lilie Bauer. Ett annat viktigt område är ökat

samarbete över biblioteksgränserna och med andra yrkesgrupper såsom informatörer och IT-personal. Jag har min bakgrund inom de områdena och jag har sett hur 1+1 kan bli 3 när flera yrkesgrupper samverkar.

– Svensk Biblioteks-förening är en bra plattform för att påverka och att påverkas. Vi behöver ta ett samlat grepp så att biblioteken och bibliotekens nuvarande roll i samhället syns mer i debatten. Inte för sakens egen skull, men för att bibliotekens mervärde ska bli tydligare för våra uppdragsgivare och brukare.

Gunilla började vid Stockholms universitetsbibliotek 1999 som IT-chef och var en av de nya chefer som rekryterades av dåvarande överbibliotekarien vid SUB, Gunnar Sahlin. Före dess var hon bibliotekschef och informations- och IT-ansvarig på Svenska Kommunförbundet. Som representant för Kommunförbundet deltog hon i mitten av 90-talet i flera samverkansprojekt inom offentlig sektor med informations- och IT-anknytning, t ex ”Det offentliga Sverige på Internet” som resulterade i webbplatsen ”SverigeDirekt”, numera www.sverige.se

Hon blir förmodligen också den som i förningens styrelse oftast kommer att dra paralleller till utvecklingen i Grönköping eftersom hon är en flitig och väl påläst läsare av Grönköpings veckoblad.

Omval av Britta Lejon

Valberedningen föreslår omval av Britta Lejon som ordförande, samt omval av Bengt Källgren. Avgår ur styrelsen gör Henrik Åslund, Gunilla Herdenberg, Margareta Eriksson och Monica Danielsson.

Om valberedningens förslag går igenom i sin helhet kommer styrelsen efter årsmötet att få följande sammansättning. Ordförande Britta Lejon, Stockholm. Ledamöter: Elisabeth Aldstedt, Helsingborgs stadsbibliotek, Lars Björnshauge, Lunds universitets bibliotek, Anette Eliasson, Högskolan i Borås, Birgitta Hansson, Örebro universitetsbibliotek, Johanna Hansson, Stockholms stadsbibliotek, Bengt Källgren, regionbibliotek Västra Götaland, Gunilla Lilie Bauer, Stockholms universitetsbibliotek, Agneta Olsson, Göteborgs universitetsbibliotek, Roland Persson, Länsbibliotek Skåne samt Jenny Poncin, fn föräldraledig, Umeå,

Pax

Nominera de bästa barn- och ungdomsböckerna!

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING delar varje år ut tre priser till de bästa barn- och ungdomsböckerna. Nu kan du vara med och påverka genom att nominera dina favoriter **bland 2005 års utgivning**.

Du kan föreslå en eller flera böcker i de tre olika kategorierna:

Nils Holgersson-plaketten som delas ut till bästa barn/ungdomsbok, Elsa Beskow-plaketten som delas ut till bästa illustratör samt Carl von Linné-plaketten som delas ut till bästa faktabok.

Nils Holgersson-plaketten och Elsa Beskow-plaketten delas endast ut till författare och illustratörer som inte har fått priset tidigare. På biblioteksforeningens hemsida www.biblioteksforening.org finns en förteckning över tidigare pristagare.

Skicka dina nomineringar senast den 15 april till e-post:

ww@biblioteksforeningen.org eller per brev till Svensk Biblioteksforening, Att: Wiviann Wilhelmsson, Box 3127, 103 62 STOCKHOLM. Fax 08-545 132 31.

Plaketterna delas ut i samband med Bok & Biblioteksmässan i Göteborg.

Ingrid Källström Nilsson
juryordförande

Föreningen nysatsar

I STYRELSENS FÖRSLAG till budget för 2007 som föreläggs årsmötet finns flera satsningar för att ytterligare förstärka Svensk Biblioteksforening och dess opinionsbildning. Bland annat föreslås en förstärkning av föreningens kansli med en handläggare med särskild inriktning mot forskning, utbildning och samspillet mellan informationsförsörjning, kunskap och tillväxt. Uppgiften är främst att följa och analysera biblioteks-, forsknings-, och utbildningspolitiken

samt utvecklingen inom området.

Dessutom påbörjas arbetet med en långsiktig bibliotekskampanj som planeras pågå fram till och med valet 2010. Syftet är att utveckla bilden av biblioteket hos politiska beslutsfattare och allmänhet. Kampanjplaneringen påbörjas redan under innevarande år och för 2007 avsätts, utöver medel för information och opinionsbildning, även en miljon kronor.

Pax

Kalendarium

MAILA INFO TILL KALENDARIET: pax@biblioteksforeningen.org
FÖR VIDARE INFO SE <http://www.biblioteksforeningen.org>

19 april, Stockholm
Från streckkod till chips - om RFID-tillämpningar i dagens bibliotek.
ARR: KB och SLB (Sveriges Länsbibliotekarier)

23 april, Över hela landet
Världsbokdagen
UNESCOs Världsbokdag firas över hela landet den 23 april.
MER INFO: www.varldsbokdagen.nu

24-25 april, Lund
Third Nordic Conference on Scholarly Communication
Third Nordic Conference on Scholarly Communication "Beyond Declarations - the Changing Landscape of Scholarly Communication, Lund.
ARR: Biblioteksdirektionen, Lunds universitets bibliotek
MER INFO: www.lub.lu.se/ncsc2006

24-25 april, Stockholm
Paradise Bibliotek & Top Librarian
- hur ska biblioteken synas i mediebruset: Hur arbetar pressen, hur gör man ett slagkraftigt pressmeddelande, vad kan man göra för att nå ut med sina nyheter? Dessa och många andra frågeställningar kommer att diskuteras under två dagar.
ARR: Svensk Biblioteksforenings specialgrupp för marknadsföring
MER INFO: www.biblioteksforening-en.org

25 april, Falun
Pedagogiska metoder i biblioteket
ARR: Svensk Biblioteksforenings specialgrupp för bibliotekspedagogik
MER INFO: www.biblioteksforening-en.org

27 april, Stockholm
Bibliotekarie utan bibliotek? En virtuell vision.
Seminarium med Liz Blankson Hemans, Dialog och Tord Höivik, Bibliotekshögskolan Oslo, som talar över konceptet Biblioteket 2.0
ARR: SFIS
MER INFO: www.sfis.nu

8-10 maj, Ronneby
Netlearning
Tema: Pedagogiskt nyskapande genom nätbaserat lärande.
ARR: Blekinge Tekniska Högskola m.fl.
MER INFO: www.netlearning.se/2006/index.htm

10-12 maj, Malmö
Biblioteksdagarna 2006
Gränslöst - Biblioteken och mångfaldens möjligheter. Om biblioteken skall göra en skillnad måste samspelet, denna dialog, detta kreativa samtal, utvecklas. Det gränslösa samhället stiger in i biblioteken och förändrar vardagen. Tiden då vi i slutna rum bestämde biblioteksutveckling är förbi. Låt världen stiga in i våra bibliotek och gör biblioteken till en del av världen. Biblioteksdagarna 2006 i Malmö tar upp detta tema i föreläsningar och parallella seminarier. Dessutom blir det produkt demonstrationer, utställningar och en affischutställning, där bibliotek presenterar projekt och bra verksamhet.
ARR: Svensk Biblioteksforening
MER INFO: www.biblioteksforening-en.org

18-21 maj, Island
Den 12. nordiske fengselutdanningskonferanse
Fengslende Kultur - den 12:e nordiska konferensen om fängelseundervisning.
ARR: Nordiskt nätverk för Vuxnas Lärande
MER INFO: www.nordvux.net/object/4561/fengslende-kultur.htm

29 maj, Göteborg
Den mänskliga sökmotorn - elektroniskt referensarbete
Fråga biblioteket, Ordbron, Fråga

Barnens bibliotek och Jourhavande bibliotekarie inbjuder till gemensam konferens under temat elektroniskt referensarbete för barn, vuxna och studerande. Vi kommer även att få internationella utblickar genom inbjudna utländska samarbetspartners, presentationer av sökportaler mm. Även du som inte medverkar i frågetjänsterna är välkommen!

ARR: Fråga biblioteket, Ordbron, Fråga Barnens bibliotek och Jourhavande bibliotekarie
MER INFO: www.skane.se/templates/Page.aspx?id=6233

31 maj, Stockholm
Svensk förening för informations-specialisters SFIS årsmöte
ARR: SFIS

12-13 juni, Linköping
Vårdbibliotekskonferens
ARR: Svensk Biblioteksforenings specialgrupp för medicin och vård
ARR: Svensk Biblioteksforening
MER INFO: www.biblioteksforening-en.org

16-18 augusti, Köpenhamn
Creating Knowledge IV:
Empowering the Student Through Cross-Institutional Collaboration with focus on collaboration between library and academic support. An active learning conference with emphasis on good practice/paper presentations and workshops.
ARR: NORDINFOLit och Danish Network for University Pedagogy
MER INFO: www.ck-iv.dk/

20-24 augusti, Seoul, Korea
IFLA General Conference and Council 2006
Libraries: Dynamic Engines for the Knowledge and Information Society
ARR: IFLA
MER INFO: www.ifla2006seoul.org

24-25 augusti, Stockholm
9:e årliga medicinska bibliotekskonferensen
ARR: Karolinska Institutets Universitetsbibliotek

11-16 september, Cluj-Napoca, Rumänien
10th European Conference of Medical and Health Libraries
ARR: EAHIL
MER INFO: www.eahil.net/conferences.htm

11-12 oktober, Borås
Mötesplats inför framtiden
Call for papers pågår till 15 maj.
ARR: Bibliotekshögskolan och Borås Stadsbibliotek
MER INFO: www.hb.se/bhs/motesplats/index.htm

BIBLIOTHECA RFID OCH AXIELL BIBLIOTEK BILDAR NYTT UTVECKLINGSFÖRETAG!

Bibliotheca Nordic A/S har sett dagens ljus! Det nya utvecklingsföretaget står på två starka ben - Bibliotheca RFID Library Systems (www.bibliotheca-rfid.com) och Axiell Bibliotek.

För de svenska och nordiska biblioteken innebär detta att:

- Hög kompetens och lång erfarenhet förenas i en ny stark leverantör
- Det sker en kraftfull vidareutveckling inom RFID, självbetjäningsautomater och dess viktiga samspel med bibliotekssystemen
- Det nära samarbetet med biblioteken fortsätter och utökas
- Bibliotheca Nordic utvecklar, levererar, installerar och utför service både på RFID-system och Axiells befintliga självbetjäningsautomater
- Axiell Bibliotek säljer och tar första supportanmälan både på RFID-system och självbetjäningsautomater

Kontakta oss gärna för att få mer information om vilka nya möjligheter vi kan erbjuda ditt bibliotek!

BIBLIOTHECA

Bibliotheca Nordic A/S
Vallensbækvej 20 B
2605 Brøndby
Tlf. 70 27 10 08
dk@bibliotheca-rfid.com
www.bibliotheca-rfid.com

AXIELL bibliotek

Göteborg:
Tel: 031-710 29 50
Fax: 031-69 46 46
E-post: gbg@axiell.com
www.axiell.com

Lund:
Tel: 046-270 04 00
Fax: 046-270 04 90
E-post: lund@axiell.com
www.axiell.com